UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Ústav českého jazyka a teorie komunikace

Bakalářská práce

Kateřina Burdová

Adaptace vlastních jmen v českoamerických periodikách na konci 19. st.

Adaptation of Proper Nouns in Czech-American Periodicals at the End of the 19th Century

2015 Vedoucí práce: PhDr. Robert Dittmann, Ph.D.

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala panu PhDr. Robertu Dittmannovi, Ph.D., nejen za vedení bakalářské práce, ale také za jeho vstřícnost a mnoho cenných rad, a paní Haně Popelové z Knihovny Náprstkova muzea v Praze za ochotu zpřístupňování pramenů.

Velké poděkování patří také mé rodině za podporu a trpělivost při psaní nejen této práce, ale i v průběhu celého bakalářského studia.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 17. 8. 2015 …….……

Kateřina Burdová

Abstrakt:

Bakalářská práce mapuje proces adaptace vlastních jmen ve vybraných periodikách z konce 19. století vydávanými českými imigranty v USA. Na základě analýzy periodik z Knihovny Náprstkova muzea v Praze vznikl soupis vlastních jmen, který je zkoumán z hlediska hláskosloví, morfologie včetně slovnědruhové konkurence (*Cedar Rapidský – Cedar Rapids*) a syntaxe, přeložené a nepřeložené podoby (*Nová Praha – New Prague*). U vlastních jmen je zohledněna jejich toponymická a antroponymická příslušnost. Kromě průzkumu adaptace vlastních jmen práce zároveň shrnuje dosavadní bádání o českoamerických periodikách a procesy adaptace proprií při česko-anglické interferenci.

Klíčová slova:

českoamerická periodika, adaptace, vlastní jména

Abstract:

The bachelor's thesis focuses on the process of the adaptation of proper nouns in chosen periodicals of the end of the 19th century that were published in the USA by Czech immigrants. Based on the analysis of periodicals collected from the Library of the Naprstek Museum of Prague originated a list of proper nouns that has been studied from various points of view, namely the phonetics, morphology including the word-class competition (*Cedar Rapidský – Cedar Rapids*) and syntax, translated and non-translated forms (*Nová Praha – New Prague*). In terms of proper nouns toponymical and antoponymical pertinence has been taken into account. Besides the research of the adaptation of proper nouns itself, the thesis also sums up the existing findings on the Czech-American periodicals and the processes of adaptation of proper nouns in Czech-American interference.

Key words:

Czech-American periodicals, adaptations, proper nouns

Obsah

Úvod....7
1 Definice pojmu vlastní jméno....9
1.1 Antroponyma....9
1.2 Toponyma....10
2 Zdroje materiálu....11
2.1 Shrnutí dosavadního bádání o českoamerickém tisku....11
2.2 Průzkum Knihovny Náprstkova muzea a dalších zdrojů periodik....13
3 Českoamerická periodika....14
3.1 Proměna krajanského tisku na konci 19. století....14
3.2 Charakteristika vybraných periodik....16
3.2.1 Hospodář....16
3.2.2 Listy z Nebrasky....17
3.2.3 Pokrok západu....17
3.2.4 Posel z Prahy....17
3.2.5 Svit....17
3.2.6 Wilberské listy....17
4 Adaptace proprií v českoamerickém tisku....18
4.1 Český jazyk tisku v USA v 2. polovině 19. století....18
4.2 Téma adaptace v sekundární literatuře....22
4.2.1 Adaptace proprií na území Spojených států....22
4.2.2 Vývoj adaptace anglického jazyka na českém území....26
5 Analýza vybraných jevů....28
5.1 Toponyma....28
5.1.1 Americké reálie....28
5.1.1.1 Nesklonnost a odchylky ve jmenných vzorech....29
5.1.1.2 Psaní velkých písmen a upřednostnění anglických názvů....32
5.1.2 České reálie....35
5.1.3 Světové reálie....36
5.2 Antroponyma....41
5.2.1 Odchylky v zápisu národností....41
5.2.2 Odchylky ve skloňování a jmenných vzorech....42

5.2.3 Způsoby přepisu křestních jmen 44
5.2.4 Způsoby přepisu příjmení 44
5.2.5 Přechylování ženských příjmení 45
5.2.6 Absence diakritických znamének 46
5.2.7 Další odlišnosti zápisu antroponym 47
6 Porovnání výsledků analýzy toponym a antroponym 49
Závěr 52
Seznam prostudovaných a použitých pramenů 54
Seznam příloh 61
Tabulka č. 1 – Soupis toponym 62
Tabulka č. 2 – Soupis antroponym 77

Úvod

Noviny a časopisy dnes představují důležitý zdroj informací z našeho domácího prostředí a také z celého světa. Stejně tak byla žurnalistická tvorba důležitá i pro čechoamerické imigranty po celá desetiletí, kdy tento tisk v USA periodicky vycházel. Pokud jej tedy budeme sledovat s odstupem času, stane se pramenem nejen pro historii, ale také pro jiné obory. Konkrétně tak i pro lingvistiku, která pomocí dobového tisku může zkoumat vývoj jazyka na cizím území a jeho adaptaci. Proto se bohatým zdrojem při výzkumu českého jazyka pro nás může stát nejen tisk domácí, ale i ten zahraniční – pro nás je v tento okamžik podstatný právě ten americký.

Ve své práci se pokusím zachytit proces adaptace vlastních jmen v mnou vybraných periodikách z konce 19. století, konkrétně bych se chtěla tedy zaměřit na čísla vydávaná v 90. letech. Z těchto periodik pak vypíšu vlastní jména, ze kterých vytvořím korpus proprií, která následně budu analyzovat.

Z hlediska struktury je práce rozdělena takto:

V první kapitole bude charakterizován pojem vlastní jméno a druhy tohoto jazykového prostředku. Konkrétně se zaměříme na charakteristiku toponym a antroponym, vymezíme si typy těch vlastní jmen, které pod tyto dvě skupiny proprií spadají.

Druhá kapitola stručně shrnuje dosavadní bádání v převážně české odborné literatuře zaměřené především na život českých přistěhovalců v USA a zároveň na jejich žurnalistickou činnost na tomto území. Také jsou zde zahrnuty informace o zdrojích a sbírkách, kde se čechoamerická periodika v současné době vyskytují, se zaměřením na sbírku Knihovny Náprstkova muzea.

Ve třetí kapitole si klademe za cíl popsat změny, které se týkají českoamerického tisku na konci 19. století. Zároveň si charakterizujeme vybraná periodika a jejich výběr.

Čtvrtá kapitola popisuje český jazyk používaný v čechoamerickém tisku na konci 19. století a adaptaci vlastních jmen, jak z tehdejší, tak dnešní doby. Věnovat se budu i vývoji adaptace anglického jazyka na českém území.

Pátá kapitola bude analyzovat toponyma a antroponyma, a to z několika hledisek – hláskosloví, morfologie včetně slovnědruhové konkurence, syntaxe, přeložené a nepřeložené podoby.

Šestá kapitola se zaměří na společné a rozdílné aspekty v oblasti toponym a antroponym díky informacím, které jsme získaly analýzou soupisu vlastních jmen. Výsledky porovnáme s fragmenty informací získaných z odborné sekundární literatury.

Na závěr zhodnotíme výsledky bádání.

Literatura, která by popisovala podrobně adaptaci vlastních jmen v čechoamerickém tisku, přímo k tomuto tématu není, proto budu převážně čerpat data z určených periodik. Sekundárně se obrátím především na prameny popisující vývoj a situaci českého jazyka na území USA, prameny věnující se čechoamerickým periodikům i tisku a adaptaci českého jazyka za pomoci jazyka anglického a naopak. Vzhledem k faktu, že tomuto tématu nebyl doposud věnován velký prostor, jsem se proto rozhodla adaptaci vlastních jmen blíže věnovat.

1 Definice pojmu vlastní jméno

Encyklopedický slovník češtiny popisuje vlastní jméno (proprium) jako speciální jazykový prostředek s charakterem substantiva nebo pojmenovacího spojení, který označuje jedince či jednotliviny, čímž je odlišuje od ostatních jedinců nebo jednotlivin určité třídy a identifikuje je jako jedinečné objekty (Pleskalová, 2002, str. 205). Propria většinou označují pouze jeden denotát, mohou ale označovat i denotátů více (např. *Svratka* jako název řeky, vesnice nebo kina[1]). V českém psaném jazyce se ustálila jejich podoba s velkým počátečním písmenem.

I když je apelativum označováno jako opak propria, hranice mezi nimi může být nejasná, mluvíme např. o procesech apelativizace a proprializace. Propria se od apelativ zpravidla liší *„absencí generického významu (neobsahují pojmové sémy, nýbrž pouze gramémy)“*[2].

V rámci skupiny proprií vydělujeme několik druhů vlastních jmen podle toho, co pojmenovávají. Nás především zajímají toponyma a antroponyma a jaké místo v systému vlastních jmen zastupují.

Pleskalová v *Encyklopedickém slovníku češtiny* vyděluje propria na:

- **bionyma:** *„vlastní jména živých (n. jakoby živých) bytostí a jiných organismů, jež fungují ve společenských vztazích“*[3],
- **abionyma:** *„v. j. neživých objektů a jevů“*[4].

1.1 Antroponyma

Mezi **bionyma** spolu se **zoonymi** (vlastní jména zvířat) a **fytonymi** (názvy rostlin) patří i **antroponyma**. **Antroponyma** označují vlastní jména jednotlivých lidí (jinak také vlastní jména osobní) nebo skupiny lidí (*Poláci*). Dále je můžeme vydělit na:

- **rodná/křestní jména:** nedědičné jméno **(**Karel, Pavlína),

[1] KARLÍK, P.; NEKULA, M.; PLESKALOVÁ, M. (Eds.): *Encyklopedický slovník češtiny*. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2002, s. 205.

[2] Tamtéž.

[3] Tamtéž, s. 204.

[4] Tamtéž.

- **hypokoristika:** „*domácké, popř. mazlivé, zdrobnělé apod. obměny neutrálních, oficiálních vlastních jmen, zřídka apelativ v důvěrném (rodinném, přátelském atd.) prostředí*“[5] jako např. Olda,
- **příjmí:** rozlišovaní jedinců se stejným vlastním jménem před zavedením systému příjmení, osoby tak mohly mít několik příjmí a i jejich tvary mohly být proměnlivé, např. Jan Kříž a Jan Křížek byl jedna osoba,
- **příjmení:** jméno dědící se v rodině,
- **přezdívky:** vlastní jméno doplňkové, které zpravidla charakterizuje osoby atd., může se vztahovat k povolání, původu nebo vlastnostem nositele přezdívky,
- **živá jména a jména po chalupě:** *Jan Sladký* po chalupě *Kozina*,
- **fiktonyma**: jména sloužící k zatajení jména osobního, zde patří *pseudonym*.

1.2 Toponyma

Toponyma jsou součástí **abionym**. **Toponyma** (vlastní jména zeměpisná) jsou vlastní jména objektů umístěných v krajině, která musí být jakýmkoliv způsobem kartograficky zachycená v mapách a podobných mapových dílech. Následně se dají rozdělit na:

- **choronyma:** „*v. j. větších přírodních nebo správních celků z hlediska horizontálního členění*“[6], např. Evropa nebo Spojené státy,
- **oikonyma:** jinak také v. j. místní nebo sídlištní, zde patří jména měst, vsí atd.,
- **anoikonyma:** jinak také pomístní vlastní jména, jména neobydlených objektů, např. jména řek, ulic a parků.

[5] KARLÍK, P.; NEKULA, M.; PLESKALOVÁ, M. (Eds.): *Encyklopedický slovník češtiny*. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2002, s. 172.

[6] Tamtéž, s. 491.

2 Zdroje materiálu

Cílem této kapitoly je stručně shrnout a charakterizovat prameny, které jsou při průzkumu otázky krajanských periodik nepostradatelné. To se týká shrnutí dosavadního bádání v české odborné literatuře zaměřené na českoamerický tisk i imigraci a informací o zdrojích či sbírkách čechoamerických periodik.

2.1 Shrnutí dosavadního bádání o českoamerickém tisku

Nejvíce publikací o českých imigrantech na území Spojených států pojednává o jejich životech (od jejich prvního kroku na americké půdě až po jejich nejvýznamnější životní události tamtéž), a to v časovém rozmezí od první vlny migrace až po současnost. Můžeme i snadno dohledat informace ohledně kulturních aktivit české menšiny, např. vytváření spolků, žurnalistickou a literární činnost atd. Co se týče jazyka Čechů v USA, ať už mluvené či psané a popř. žurnalistické podoby, a podobných konkrétních témat, zdrojů již pochopitelně tolik není.

Podstatným materiálem přinášejícím nejzákladnější informace o čechoamerickém tisku, jejich přílohách a rubrikách, jsou dva katalogy zahraničních periodik – *Zahraniční krajanské noviny, časopisy a kalendáře do roku 1938*[7] F. Štědronského a *Exilová periodika : katalog periodik českého a slovenského exilu a krajanských tisků vydávaných po roce 1945*[8] L. Formanové, J. Gruntoráda a M. Přibáně. Oba tituly obsahují abecední soupis periodik. Rozděleny jsou podle států, ve kterých vycházely, u každého titulu jsou uvedeny stručné informace, kde konkrétně periodikum vycházelo a v jakých letech. Štědronského soupis pak v příloze člení tiskoviny a přílohy podle jejich zaměření.

O čechoamerické žurnalistice a adaptaci imigrantů píše Tomáš Čapek ve studii *Padesát let českého tisku v Americe*[9], vydané v roce 1911. Ve své knize se věnuje několika otázkám, a to migraci Čechů do Spojených států, jakým způsobem se pak seznamují s tamní kulturou, okrajově popisuje čechoamerickou literaturu a žurnalistickou činnost. V závěru

[7] ŠTĚDRONSKÝ, F.: *Zahraniční krajanské noviny, časopisy a kalendáře do roku 1938*. Národní knihovna v Praze, Praha 1958.

[8] FORMANOVÁ, L., GRUNTORÁD, J., PŘIBÁŇ, M.: *Exilová periodika : Katalog periodik českého a slovenského exilu a krajanských tisků vydávaných po roce 1945*. Libri Prohibiti, Praha 1999.

[9] ČAPEK, T.: *Padesát let českého tisku v Americe*. Správní radové "Bank of Europe", New York 1911.

studie je uveden přehled krajanských periodik v USA k roku 1911. Neméně důležité jsou jeho další knihy se stejnou tématikou, *Naše Amerika*[10] a *Moje Amerika*[11], ve kterých popisuje svůj život ve Spojených státech, kam odjel v roce 1879. Mimo jiné zmiňuje i svou redaktorskou činnost v týdeníku „Pokrok západu".

Publikaci podobnou těm Čapkovým - o životě přistěhovalců, jejich spolcích a tvorbě - napsala Růžena Rosická[12], ale zaměřuje se pouze na kulturní život imigrantů ve státě Nebraska. Periodika jsou zde popsána konkrétněji, věnuje se nejen žurnalistice, ale např. i imigrantské literatuře na území tohoto federálního státu.

Autorem nejobjemnějšího materiálu o čechoamerickém tisku i kultuře je Alena Jaklová. Nejdříve vznikly články v časopisu Naše řeč, a to: *První čechoamerická periodika, jejich jazyk a styl I.*[13] a *První čechoamerická periodika, jejich jazyk a styl II*.[14], ve kterých popisuje hlavně jazyk prvních periodik z 60. let a počátky české žurnalistiky v USA. Následuje monografie z roku 2006 *Čechoamerická periodika 19. století*[15], která byla následně upravena a vznikla tak publikace *Čechoamerická periodika 19. a 20. století*[16] – zde autorka upřesnila některé fakty a jevy z knihy předchozí a doplnila zde části, které se zabývají i tiskem 20. století a periodiky založenými v té samé době. Jaklová zde podrobně charakterizuje češtinu jednotlivých období / desetiletí, takže můžeme konkrétně vidět, jak se jazyk na území Spojených států postupně vyvíjel a proměňoval. Všechny změny jsou detailně popsány a doloženy příklady. Autorka se pokouší popsat a shrnout veškerou čechoamerickou žurnalistickou činnost. Publikace zahrnují otázky nejen jazykovědné, ale také kulturologické, sociologické a etnologické. Z těchto důvodů se opírám především o její tvorbu.

Z anglicky napsaných publikací věnujících se alespoň okrajově čechoamerickému tisku můžeme zmínit příspěvky V. N. Dubna *Czech and Slovak Press Outside Czechoslovakia*[17] a L. F. Kaplana *The Czech and Slovak Press: The First 100 Years*[18].

---

[10] ČAPEK, T.: *Naše Amerika*. Národní rada československá, Praha 1926.

[11] ČAPEK, T.: *Moje Amerika*. Fr. Borový, Praha 1935.

[12] ROSICKÁ, R.: *Dějiny Čechů v Nebrasce*. Národní Tiskárna, Omaha, Neb. 1928.

[13] JAKLOVÁ, A.: *První čechoamerická periodika, jejich jazyk a styl I*. Naše řeč, ročník 84, číslo 5, rok 2001.

[14] JAKLOVÁ, A.: *První čechoamerická periodika, jejich jazyk a styl II*. Naše řeč, ročník 85, číslo 1, rok 2002.

[15] JAKLOVÁ, A.: *Čechoamerická periodika 19. století*. Akademické nakladatelství CERM, Brno 2006.

[16] JAKLOVÁ, A.: *Čechoamerická periodika 19. a 20. století*. Nakladatelství Academia, Praha 2010.

[17] DUBEN, V. N.: *Czech and Slovak Press Outside Czechoslovakia*. In RECHCIGL, M. (ed.) *The Czechoslovak Contribution to World Culture*. Hague – London – Paris 1964, s. 528-545.

2.2 Průzkum Knihovny Náprstkova muzea a dalších zdrojů periodik

Studium o čechoamerickém tisku má několik úskalí - ne všechny časopisy jsou totiž dochovány v českých knihovnách a podobných sbírkách. Pokud některá z institucí krajanská periodika ve své sbírce vlastní, tak zpravidla ne ve všech či v úplných ročnících. Některé ročníky českoamerických periodik jsou dostupné v Národní knihovně ČR. Nakonec jsem se obrátila se na Knihovnu Náprstkova muzea, která vlastní obsáhlou sbírku krajanských periodik včetně listů staršího data, tedy i těch před rokem 1900. Z tohoto důvodu se tak stala Knihovna nejvýznamnějším zdrojem informací pro mou bakalářskou práci. Přesto i v této sbírce nebylo snadné nalézt všechna periodika. Plno ročníků a čísel zde také chybí, některé listy se nedají číst díky vlivu jejich stáří (čtení narušuje plíseň, vybledlý inkoust, skvrny, potrhání nebo jiná mechanická narušení). Některá čísla jsou tak značným způsobem poničená, že je Knihovna již zcela uschovala a pro veřejnost jsou nepřístupná.

Kontaktovala jsem z toho důvodu i americkou ambasádu[19], která mi poskytla několik kontaktů, kam bych se mohla ohledně otázky čechoamerického tisku obrátit. Kde jinde koneckonců hledat prameny než u jejich samotného zdroje. Bohužel periodika jsou dochována na území Spojených států v minimálním množství (opět chybí značné množství ročníků, naprostá většina titulů je zcela ztracena).

V tomto ohledu je Knihovna Náprstkova muzea opravdu jediným plnohodnotným zdrojem těchto tiskovin. Za zmínku stojí knihovna Libri prohibiti, která je bohatým zdrojem titulů samizdatové a exilové literatury a má ve své sbírce velké množství českoamerických periodik vydávaných zejména po roce 1945 – tisk z tohoto období ale nebyl součástí mého výzkumu.

---

[18] KAPLAN, L. F.: *The Czech and Slovak Press: The First 100 Years*. *Journalism Monographs*, 1977, roč. 47, s. 1-54.

[19] Sídlící na adrese: Tržiště 365/15, Praha 1 - Malá Strana, 118 00.

3 Českoamerická periodika

První čechoamerická periodika začala vycházet v šedesátých letech 19. století a tisk se okamžitě stal pro přistěhovalce nepostradatelným na úrovni sociální, kulturní a politické, tyto aspekty pomáhaly Čechům začít se seznamovat s cizím prostředím a pomalu se do něj začleňovat. Česky psané listy tak imigrantům umožňovaly nejen sociální komunikaci, ale měly zároveň funkci prostě sdělovací a vzdělávací. Tisk čtenáře zároveň usměrňoval i v oblasti jazykové, napomáhal adaptovat se anglicky mluvícímu prostředí a orientovat se v něm.

Zároveň se čechoamerická periodika stala pomyslným mostem, spojením imigrantů mezi rodným domovem a jejich novým životem na americkém území – periodika informovala o událostech z Čech a celého Rakouska-Uherska. V druhé polovině 19. století byl tak imigrantský tisk vydáván zpravidla česky, aby co nejvíce usnadnil život na americkém kontinentu nejen novým, ale i starším přistěhovalcům, kteří imigrovali v dřívějších desetiletích a neměli dlouhou dobu možnost získat zprávy z rodné vlasti.

První výjimkou se stalo anglicky tištěné periodikum, které jako jedno z prvních anglicky psaných listů začali čeští přistěhovalci vydávat v tomto jazyce, tisknout se ale začalo až na konci 19. století – v září 1892. Jedná se o měsíčník *Bohemian Voice – Organ of the Bohemian Americans in the United States*, jehož funkcí bylo zejména informovat Američany a další obyvatele Spojených států (např. imigranty z jiných států) o životě českých přistěhovalců.

3.1 Proměna krajanského tisku na konci 19. století

Na konci století úroveň a kvalita čechoamerického tisku začínají pozvolna stoupat, proměňují se jak po stránce formální, obsahové, tak i jazykové. To se týká zejména v té době význačných a nejčtenějších periodik, jakými jsou např. *Slávie, Svornost*, *Právo lidu* atd. Jedním z důvodů zlepšení je imigrace českých jazykovědců a učenců na americký kontinent (J. S. Vojan, V. A. Jung), někteří v USA pobývali krátce, někteří trvale. Mnozí z nich začali zastávat pozice redaktorů místních česky psaných listů, především díky jejich vedení krajanských periodik začínal čechoamerický tisk od 80. let nabývat mnohem vyšší úroveň.

Dalším z důvodů zásadních změn krajanských periodik je výsledek postupného přizpůsobování se imigrantů z první vlny migrace, která proběhla na konci první poloviny 19. století, novému prostředí. Veškeré tyto proměny tisku jsou viditelné již v osmdesátých letech.

Na úrovni formální a obsahové se imigrantský tisk začíná čím dál víc podobat americkému tisku a jeho úzu.

Konec 19. století je příznačný nejen pro změny v již fungujících periodikách, ale také je charakteristický díky zrodu hned několika desítek nových listů. V 90. letech fungovalo ve Spojených státech sto dvacet šest česky psaných periodik; z toho sto pět listů začalo v tomto období vycházet a zbylých pouhých dvacet jedna listů zastupovalo tisk desetiletí předešlých (Jaklová, 2010, str. 186).

Naprostá většina periodik vycházela na týdenní bázi, jednalo se tedy o týdenníky, mezi něž patří např. *Křesťanský posel* (1891), *Přítel lidu* (1891) nebo *Americký občan* (1893). Většina z nich ale nevycházela příliš dlouho, zpravidla pouhé dva nebo tři roky, občas i pouhý rok. Jak nová periodika rychle vznikala, tak také rychle zanikala.

Měsíčníky patřily mezi další nejpočetněji zastoupené tiskoviny. Z celkově nově založených dvaceti dvou měsíčníků jich čtrnáct vycházelo i na začátku dvacátého století, např. *Volné listy* (1891) nebo *Matice dělnická* (1893).

Kromě několika deníků a čtrnáctideníků můžeme v tomto velkém rozsahu nových čechoamerických periodik zaznamenat i také vydání jednoho čtvrtletníku - *Svojan* (1894), který se později proměnil v měsíčník a jako jeden z mála vycházel až do roku 1940.

Se zřetelem k ideové orientaci vycházela nejčastěji periodika svobodomyslná, většina z nich ale vznikla již v předchozím období – *Pokrok západu* (1871) atd.

Mezi četně zastoupené tiskoviny patřily i ty s tématikou náboženskou; náboženský tisk by se dal zjednodušeně rozdělit na listy katolické a evangelické, vycházela ale i periodika založená jinými duchovními institucemi (Jaklová, 2010, str. 187). Roku 1898 například začal vycházet měsíčník *Bratrský věstník*, založený Západní českobratrskou jednotou.

Z hlediska cílové skupiny čtenářů jednoznačně převažovala periodika všeobecná. Existovala ale i řada zájmových listů, mezi nimi se objevují například periodika pro ženy, pro děti a mládež nebo ta s humoristickou a satirickou tématikou.

3.2 Charakteristika vybraných periodik

Vzhledem k přístupnosti materiálu budu analyzovat šest periodik ze státu Nebraska a jejich čísla mezi lety 1892 až 1895. S ohledem k proměnám tisku v 80. a 90. letech jsem se proto rozhodla věnovat především těm periodikům, která v tuto dobu začala vycházet. Výjimkou je list *Pokrok západu* z let sedmdesátých. Starší doba vzniku periodika ale můj výzkum nijak nenarušuje vzhledem ke změnám v listech na konci století, které se odráží v krajanských tiskovinách po celých Spojených státech, ne jen v rámci určitých periodik. Pokud se proměny v určitém periodiku odlišují od změn v těch ostatních, je to mu tak ne kvůli místu a době vzniku periodika, ale závisí na výběru jazykových prostředků přispěvatelů a redaktorů těchto periodik. Ne u všech listů bylo možné zachovat následnost vydaných čísel.

Tiskoviny z jednoho členského státu USA, konkrétně z Nebrasky, jsem vybrala záměrně, tento stát je jedním z nejdůležitějších center kulturního života přistěhovalců. Z hlediska limitovaného rozsahu bakalářské práce nebylo možné vybrat tiskoviny i z jiných států.

Kromě periodika *Pokrok západu* jsem zkoumala vlastní jména i v listech *Posel z Prahy* z osmdesátých let a *Svit*, *Listy z Nebrasky*, *Wilberské listy* a *Hospodář* z let devadesátých.

3.2.1 Hospodář

Periodikum s podtitulem *Časopis pro hospodáře, dobytkáře, zahradníky, včelaře a domácnost* patří k jednomu z nejdéle existujících a nejvýznamnějších čechoamerických listů. Byl založen v březnu 1891 v Omaze a stále v USA vychází. Jeho zakladatelem byl Jan Rosický. Zezačátku byl vydáván jako měsíčník, od druhého ročníku vycházel jako čtrnáctideník a poté od roku 1895 znovu jako měsíčník. Roku 1961 se *Hospodář* a list *Čechoslovák and Westské noviny* spojily dohromady a začaly vycházet pod názvem *Hospodář – Čechoslovák*. Díky tomu, že byl časopis rozesílán farmářům po celých Spojených státech a měl své odběratele i v Kanadě, vycházel i v dobách, kdy mnoho periodik rychle zaniklo. Více než polovina *Hospodáře* obsahovala odborné články se zemědělskou tématikou, texty článků doplňovala obrazová složka. Některá čísla obsahují i informace, které z dnešního hlediska můžeme považovat za historicky hodnotné, např. seznamy tehdejších českých osadníků v USA.

3.2.2 Listy z Nebrasky

O týdeníku *Listy z Nebrasky* prakticky nejsou žádné informace, začal vycházet v červenci 1895 v Clarksonu. Periodikum přestalo ve stejném roce vycházet.

3.2.3 Pokrok západu

Týdeník založil roku 1871 Edward Rosewater v Omaze, který do té doby vydával pouze anglicky tištěný deník Bee (Čapek, 1935, str. 68). O rok později jej spojil s týdeníkem *Amerikán*. Roku 1977 odkoupil týdeník Jan Rosický a *Pokrok Západu* se stal populárním po celém severozápadě USA. V osmdesátých a devadesátých letech se začal rozsah týdeníku rozrůstat a vznikaly nové rubriky. Jedním z redaktorů byl i Tomáš Čapek, který v červnu 1886 z redakce odstoupil. Týdeník zanikl roku 1915.

3.2.4 Posel z Prahy

Ani o tomto politickém týdeníku není mnoho informací. Začal vycházet roku 1888 v americké Praze a zanikl 1893.

3.2.5 Svit

Týdeník *Svit* začal vycházet v listopadu 1893 v Schuyleru s podtitulem *Časopis týdenní pro všechny otázky veřejné a všecken český lid*., vycházel i v městě Cedar Rapids v Iowě. Později se z něj stal měsíčník, ale stejně nakonec v květnu 1902 zanikl.

3.2.6 Wilberské listy

Wilberské listy aneb *Týdenník národní a politický věnovaný zájmům dělnictva a farmerstva ve Spoj. státech* začal vycházet v červenci 1892 ve Wilberu a vycházel do září 1894, kdy byl následně sloučen s *Dělnickými listy* v Omaze. Listy začal vydávat F. J. Hanzelín.

4 Adaptace proprií v českoamerickém tisku

Abychom se mohli problematice vlastních jmen hlouběji věnovat, měli bychom si přiblížit celkovou jazykovou situaci žurnalistické češtiny v USA v tehdejší době. K tomu češtinu z konce století alespoň okrajově porovnáme s jazykem tisku předchozích desetiletí, abychom pak mohli sledovat a následně analyzovat proběhlé, popř. neproběhlé jazykové změny a jevy, které se mohou ve zkoumaných žurnalistických textech týkat i vlastních jmen.

4.1 Český jazyk tisku v USA v 2. polovině 19. století

Jak jsme již zmínili, na konci 19. století se proměňuje podoba a jazyk českoamerických periodik. Na konci tohoto století se tak mění čeština nejen na českém území, ale zároveň v USA.

Z lingvistického hlediska se zatím amerikanizace projevovala postupně, ale i tak lze určité velké změny v jazyce čechoamerických listů zaznamenat. Předešlá žurnalistická produkce byla vymezována patosem, rétorickým stylem a různými nedostatky v oblasti stylistické (Jaklová, 2010, str. 215), pozdější styl používaný v devadesátých letech by se dal označit za daleko věcnější. Zprávy se začínají postupně zkracovat, naopak zpravodajství se pozvolna rozšiřuje a v krajanských listech je zřejmý postupný vznik a stabilizování pravidelných rubrik, také se pozvolna upevňuje tematická struktura listů.

Verbální stránka krajanského tisku je charakterizována na konci století velmi nesourodě. Jazyk jednotlivých periodik se diferencuje na základě míry dodržování pevně zafixované humanistické podoby jazyka, která byla dodržována v předešlých letech, a to především v oblasti syntaxe. Ustálená humanistická podoba je sice stále dodržována, ale již ne v tak velké míře, a to až do začátku následujícího, 20. století.

Formální a obsahová stránka se odvíjela od redaktorů a jejich schopnosti ovládat spisovnou normu českého jazyka, která se v té době rychle vyvíjela.

Na konci 19. století se v jazyce žádného čechoamerického periodika nevyskytuje žádné příliš složité, syntakticky i obsahově přetížené souvětí, která byla typická pro jazyk předešlých desetiletí. Vzhledem ke snaze o odklon od bývalé humanistické normy větné stavby, která se projevovala především „*užíváním složité hypotaxe, přechodníkových a*

zejména pasivních konstrukcí i koncovým postavením slovesa ve větě"[20], užívané do té doby, je stále běžný i atribut v postpozici, vyjadřovaný tradičně zájmenem přivlastňovacím nebo ukazovacím, např.: „*jenž se podiwil přítomnosti jeho"* [21].

I když v mnohých žurnalistických textech nadále převažuje vliv historizující kodifikace spisovného českého jazyka, tak redaktoři postupně v řadě listů ustupují od humanistické větné stavby, která může být až příliš složitá. To je zřejmé u syntaktické výstavby textů, která se stává podstatně jednoduší, složité větné konstrukce nahrazují podřadná souvětí s kratšími větami vedlejšími. V jazyce periodik ale můžeme nalézt také souřadná souvětí, v některých případech i náznaky lineárního řazení vět. V čechoamerickém tisku se objevují některé zastaralejší typy konjunkce, užívána je spojka *an* s příčinným významem, která je i přes svou stále rozšířenější archaičnost nadále hojně využívána, na konci 19. století se stále ještě objevuje ve velké řadě periodik.

Od šedesátých let se čeština na našem území intenzivně vyvíjí a v období od osmdesátých let se spisovný jazyk i po stránce morfologické a syntaktické víceméně ustaluje. V periodikách se ze souhrnu zastaralých morfologických prvků začíná postupně vytrácet plusquamperfektum, i přesto nadále můžeme v textech zaznamenat koncovku -*ův* v genitivu plurálu maskulin (např. „*text Jonášův"*[22]) a zároveň koncovku -*ti* v infinitivech, která se vyskytuje častěji než koncovka -*t*, která je jejím tvarovým konkurentem.

Podobné užití zastaralejší varianty v čechoamerickém jazyce je pozorovatelné i u archaického tvaru verba *jest* v dativu singuláru indikativu prézenta vytvořeného od infinitivu *býti*, archaická verze tohoto verba se vyskytuje na konci století také daleko frekventovaněji než podstatně novější obdoba *je*.

V češtině periodik nebyly ojedinělé ani tvary typu *kosť* s -*ť*, které do spisovného úzu v Čechách pronikaly jako původní jevy v padesátých letech a od let šedesátých byly součástí všech tuzemských mluvnic. V osmdesátých letech ze spisovného jazyka rychle vymizely, ve Spojených státech však zůstávaly tyto jevy v imigrantském tisku nadále a za zastaralé byly považovány až na počátku dvacátého století.

---

[20] JAKLOVÁ, A.: *Čechoamerická periodika 19. a 20. století*. Nakladatelství Academia, Praha 2010, str. 216.

[21] JAKLOVÁ, A.: *První čechoamerická periodika, jejich jazyk a styl I*. Naše řeč, ročník 84, číslo 5, rok 2001, str. 251.

[22] JAKLOVÁ, A.: *Čechoamerická periodika 19. a 20. století*. Nakladatelství Academia, Praha 2010, str. 219.

České lexikum v žurnalistických textech je velmi specifické, jazyk redaktorů se v cizím prostředí nemá možnost vyvíjet, jejich jazykové znalosti zůstávají zakonzervovány, což způsobuje především také značná omezení, co se jazykového citu týče. V textech se tato skutečnost projevuje užíváním archaických nebo nesprávných lexikálních výrazů, někdy také neologismů. České lidové frazémy a další idiomy postupně mizí z jazyka a jejich pozici zaujímá frazeologie americká. Do české slovní zásoby pronikaly na americkém území vedle amerikanismů/anglicismů také germanismy.

Německé výrazy a prostředky různých typů alespoň zpočátku zastupují silnou pozici v jazyce krajanského tisku, a to z prostého důvodu - čeští imigranti s rakousko-uherským občanstvím němčinu ovládali a německé jazykové prostředky byly součástí i tisku domácího navzdory mnoha puristickým snahám jazyk od němčiny očistit.

Mezitím, co se germanismy v Čechách z jazyka začaly vytrácet již v průběhu druhé poloviny 20. století, tak ve Spojených státech se jejich počet začal snižovat až na konci století. Mluvíme konkrétně o lexikálních germanismech, které můžeme v textech devadesátých let nalézt pouze výjimečně. Takové lexikální germanismy se v již češtině zcela adaptovaly, jak po grafické stránce, tak i po té pravopisné a tvaroslovné, zanedlouho ale postupně mizely – syntaktické germanismy i přesto v textech nadále přetrvávaly.

Modelově působí německá syntaktická konstrukce i na postavení trpného příčestí umístěného na konci věty s pasivem opisným („*Neb snad Vám bylo na nějakém škandalu záleženo?*“[23]). Syntax řídící se německou větnou stavbou se uplatňuje i v pravidelném užívání rozvitých shodných přívlastků v antepozici.

Mezi nejběžnější projevy působení německého jazyka na český patřily na konci století doslovné překlady – sémantické kalky. Tyto kalky se značně odlišují od českého úzu, z toho předpokládáme, že někteří imigranti neznali tak dobře jako úzus český jako ten německý. Mohlo by se jednat o interferenci českého a německého jazyka již na rakousko-uherském území, který se v USA ještě více prohloubila. Neznalost i v oblasti českých vazeb opět dokládá kalkování, to se týká také předložkových a slovesných vazeb.

Jedním z prvotních činitelů při průniku prvních anglicky psaných slov do americké češtiny byla právě krajanská periodika. Amerikanismy díky čtenářům penetrovaly do mluveného jazyka a následně se stala angličtina jedním z aspektů každodenní slovní zásoby přistěhovalců.

---

[23] JAKLOVÁ, A.: *První čechoamerická periodika, jejich jazyk a styl II*. Naše řeč, ročník 85, číslo 1, rok 2002, str. 3.

Nejdříve se lexikální amerikanismy objevovaly v žurnalistických textech spolu s českými ekvivalenty, český výraz buď následoval v závorce za výrazem anglickým, nebo naopak (Jaklová, 2010, str. 215). Uvádění obou forem v devadesátých letech se z listů vytrácí, pokud je ale v textu najdeme, anglický výraz zastává ve vztahu k českému výrazu „*platnost dokladu než samotného překladu*“[24].

Lexikální amerikanismy pronikaly nejdříve do češtiny pouze sporadicky, obvykle označovaly americké reálie, slova byla přejímána do jazyka spolu s hmotnými a abstraktními objekty. Mluvíme tedy o lexikálních výpůjčkách, které jsou způsobeny vzájemnou interakcí mezi jazykovým a etnickým kontaktem.

Mezi nejčastěji zastoupené slovnědruhové kategorie v oblasti amerických lexikálních výpůjček patřila především substantiva a verba. Většina z nich byla do krajanských periodik zařazována jako slova plně flektivní. Jmenná flexe u podstatných jmen byla stanovena podle typu deklinace určené rodem a koncovkou, do kterého by s největší pravděpodobností patřila, kdyby byla po fonetické stránce napsána česky.

Na konci století se většina lexikálních amerikanismů v čechoamerických periodikách nepřekládá, autoři neznají český ekvivalent. Výrazy, které nejsou skloňovány ve své výchozí podobě a ani nijak počešťovány, nejsou tak časté. Frekventovaněji může ale nacházet amerikanismy, které jsou v kontextu českého jazyka upravovány, a to především z hlediska morfologického.

Přejímání anglických verb nebylo v čechoamerickém tisku tak frekventované jako přejímání substantiv. Veškeré verbální výpůjčky byly alespoň částečně formálně upravovány.

Počet adjektiv přejatých z anglického jazyka do češtiny je v krajanském tisku opravdu zanedbatelný. Alena Jaklová píše: „*V našich materiálech jsme zaznamenali pouze jeden výraz, a to* <u>all right</u> *(dobrý, správně), který zůstává i v české větě nesklonný*.“[25]

Veškeré další adjektivní výpůjčky byly derivovány pomocí českých přípon od amerikanismů přihlížejících k výrazům s odlišnou slovnědruhovou příslušností a následně ohýbána: „*grocery (store) ˌobchod s potravinami' – grocerie/grocerista – grocer-ní*.“[26]

Po významové stránce se většina lexikálních amerikanismů v češtině neměnila, proměňovala se po stránce formální. Jedná se o proměny jak z hlediska slovo- a

[24] JAKLOVÁ, A.: *Čechoamerická periodika 19. a 20. století*. Nakladatelství Academia, Praha 2010, str. 225.

[25] JAKLOVÁ, A.: *Čechoamerická periodika 19. a 20. století*. Nakladatelství Academia, Praha 2010, str. 231.

[26] JAKLOVÁ, A.: *Čechoamerická periodika 19. století*. Akademické nakladatelství CERM, Brno 2006, str. 234.

tvarotvorného, tak zároveň hláskového. Veškeré hláskové modifikace kopírují zvukovou formu anglických slov, tyto amerikanismy mohly pronikat do češtiny jedině při přímém spojení komunikantů. Přesto je běžné, že v reklamách najdeme jeden a tentýž výraz tištěný jak v anglické, z hlediska pravopisu správné, podobě, tak i fonetické, kde se snaží napodobit pravou výslovnost: *„Chutný teplý, českým způsobem připravený volný lunč dnem i nocí!" (angl. lunch – polední jídlo, oběd)*[27]. V některých případech nesprávného výrazu jsou použity uvozovky, jedná se o situaci, kdy si nejspíš autoři chybnost amerikanismu uvědomili.

Na rozdíl od germanismů, kde bylo kalkování značně frekventované, u amerikanismů se se sémantickými kalky příliš nesetkáme, pokud ano, tak velmi sporadicky. Jedná se pak zpravidla o názvy nových reálií a skutečností, které z důvodů původní neznalosti čeští imigranti překládali chybně nebo nepřesně, např.: *hrotový drát* (angl. *barbwire*, barb = hrot, wire = drát; tudíž ostnatý drát).

V krajanských periodikách z konce století můžeme také postřehnout anglické nápisy a věty, které zůstávají v textech bez jakékoliv známky překladu – editoři tak předpokládali, že čtenáři disponují již daleko pokročilejší znalostí angličtiny: „ *‚To Hell with the Constitution!' Tohoto výrazu použil prý general Bell v Coloradu! Není to velezráda?*"[28]

4.2 Téma adaptace v sekundární literatuře

Abychom mohli charakterizovat vlastní jména z konce 19. století ve Spojených státech, měli bychom se podívat zároveň i na situaci okolo adaptace proprií také z pozdějších desetiletí, a to nejen na území USA, ale i Čech. Porovnáním tohoto materiálu s korpusem vlastních jmen pak budeme schopni zmapovat veškeré změny, které se v oblasti proprií udály.

4.2.1 Adaptace proprií na území Spojených států

Jak jsem již zmínila dříve, adaptace vlastních jmen je jedním z mnoha neprobádaných témat otázky čechoamerického tisku. Pokud hledáme v publikacích věnujících se krajanskému tisku zmínku o propriích alespoň obecně, najdeme jen krátké fragmenty. Většinou se jedná o vložené věty a odstavce v kapitolách o látce věnující se odlišným tématům a jevům, např. substantivům, skladbě atd.

[27] JAKLOVÁ, A.: *Čechoamerická periodika 19. a 20. století*. Nakladatelství Academia, Praha 2010, str. 232.

[28] JAKLOVÁ, A.: *Čechoamerická periodika 19. století*. Akademické nakladatelství CERM, Brno 2006, str. 237.

Obracím se tímto na Alenu Jaklovou, která se jako jedna z mála ve svých publikacích o adaptaci vlastních jmen na konci 19. století alespoň okrajově zmiňuje. Krátké připomínky nalezneme v knihách *Čechoamerická periodika 19. století* a *Čechoamerická periodika 19. a 20. století* (v kapitole pojednávající o lexikálních amerikanismech) a v jednom z jejích článků. Všechny tyto poznámky se ale týkají pouze nesklonnosti vlastních jmen místních: „*Téměř vždy neskloňována zůstávají i v devadesátých letech 19. století vlastní jména místní (mohou býti zaslány do St. Paul). V žurnalistických textech se mnohdy neskloňovala ani apelativa.*“[29]

Větší množství materiálu o propriích nalezneme v monografii K. Kučery *Český jazyk v USA*[30] z roku 1990. Vzhledem k tomu, že se zde Kučera věnuje hlavně češtině na území Spojených států ve své době, získané informace v knize nám budou sloužit spíš jako doklad, jak dalece se propria změnila (popř. nezměnila) od konce 19. století, popř. jestli Kučerou popsané změny před rokem 1900 již existovaly a od konce století 19. století se již v tomto směru mnoho nezměnilo.

I přesto Kučera často neodlišuje propria a apelativa, vlastní jména používá v příkladech platných pro všechna substantiva. Propriím jako samostatnému tématu a kapitole místo nevěnuje, ale za zmínku stojí dva delší odstavce. Jeden se nachází v oddílu *Analogie* a hodnotí zde situaci předložek ve spojení s toponymy: „*V americké češtině vyšších přistěhovaleckých generací došlo vlivem analogie již k téměř úplné náhradě předložky na předložkami v (jde-li o vyjádření umístění) a do (jde li o vyjádření směru) ve spojení se zeměpisnými jmény označujícími územní celky. Předložka na se v uvedeném významu zachovala v podstatě jen ve spojení se jmény ostrovů (srov. např. vodjel spátki na filipíny na Filipíny). Ze spojení jako na Moravě, na Slovensku, na Plzeňsku apod. bylo na většinou již zcela vytlačeno předložkou v a v odpovídajících spojeních akuzativních (na Moravu, na Slovensko ...) ji nahradila předložka do s genitivem; srov. např. do slovenska, do slovácka, do chotska (na Chodsko). (...) v angličtině neexistuje rozdíl odpovídající rozdílu mezi českými předložkami v – na a do – na v případech jako v Čechách x na Moravě a do Čech x na Moravu.*“[31]

Druhý odstavec se nachází v oddílu *Atrofie* a informuje o nesklonnosti, a to jak v oblasti toponym: „*...jsou v americké češtině nesklonná prakticky všechna přejatá (a někdy i česká) zeměpisná jména a prakticky všechna přejatá jména osobní bez ohledu na jejich*

[29] JAKLOVÁ, A.: *Čechoamerická periodika 19. a 20. století*. Nakladatelství Academia, Praha 2010, str. 227.

[30] KUČERA, K.: *Český jazyk v USA*. Univerzita Karlova, Praha 1990.

[31] KUČERA, K.: *Český jazyk v USA*. Univerzita Karlova, Praha 1990, str. 97.

zakončení. Z přejatých zeměpisných jmen se skloňují jen jména již dříve zdomácnělá (např. Amerika, Nový York/New York, Texas apod.) nebo od počátku úzce spojená s krajanským životem (…). Ostatní zeměpisná jména zůstávají pravidelně nesklonná a jejich zakončení (resp. snadnost jejich přiřaditelnosti k českým deklinačním typům) tu v zásadě nerozhoduje; srov. případy jako ve Washington, ze St. Paul, z Longview, v Olympia, v Shriner, v Bonn, do Dallas, v San Antonio, při Alarno, v El Campo, v tom našem Ennis apod.“[32], tak i v oblasti antroponym: „*(...) v americké češtině bývají nesklonná rovněž přejatá jména osobní, opět bez ohledu na zakončení, resp. snadnost přiřaditelnosti k českým deklinačním typům; srov. např. 2. sg. jejího syna, Marvin Richard; 2. sg. presidenta Franklin Delano Roosevelt. Přejatá rodná jména zůstávají nesklonná i tehdy, jsou-li kombinována s běžně skloňovaným českým příjmením (např. 4. sg. Charles Adamčíka; 7. sg. s Carrie Michna, apod.) a velmi často též mužská rodná jména a příjmení zakončená na -o (např. s rej dušátko, tj. s Rayem Dušátkem); 3. sg. jaro jizbovi, Jarovi (tj. Jaroslavovi) Jizbovi); tu jde ovšem zčásti o případy pojaté již i do novočeské spisovné normy“*[33] atd.

O adaptaci vlastních jmen v současné době se ve zkratce zmiňuje Jaklová, opět vyzdvihuje jejich nesklonnost, zároveň podotýká, že propria byla upřednostňována v textu ve své anglické podobě (Jaklová, 2010, str. 397).

Z textů Jaklové a Kučery již nyní můžeme říct, že jedním z aspektů adaptace vlastních jmen je jejich nesklonnost, ať už úplná nebo částečná u různých druhů toponym a antroponym, tuto nesklonnost tedy budeme ve vybraných periodikách spíše nalézat při zkoumání adaptace u toponym.

Adaptaci antroponym, konkrétně příjmení Čechoameričanů, se věnuje Ivan Lutterer ve svém článku *K amerikanizaci příjmení českých přistěhovalců v USA*[34]. Pro nejen slovotvornou různorodost prošla česká příjmení zajímavým vývojem a značně se pozměnila, a to jak v ortografii, tak i ve výslovnosti. Jména se také měnila z hlediska pravopisného a morfologického.

---

[32] KUČERA, K.: *Český jazyk v USA*. Univerzita Karlova, Praha 1990, str. 97.

[33] Tamtéž.

[34] LUTTERER, I.: *K amerikanizaci příjmení českých přistěhovalců v USA*. Folia Onomastica Croatica, 12–13, 2003–2004, str. 331–334.

Existují i případy, kdy si imigranti vyměnili svá jména za jejich anglickou variantu především z obchodních důvodů – z pana Kováře se stal Mr. Smith, anglická podoba jmen zní Američanům důvěryhodněji (Lutterer, 2003-2004, 332).

Většina českých příjmení se v americkém prostředí pouze přizpůsobila místním jazykovým zvyklostem. Nejrychlejší adaptací tak nejspíš prošla příjmení žen - přechylovací příponu *-ová* nebo *-á* nahradila mužská podoba příjmení. Není výjimkou, že vedle manželova příjmení vdané ženy přejímaly často i jeho křestní jméno („*Mrs. Joseph Vanis*“[35]).

Amerikanizace českých příjmení probíhá na dvou rovinách: grafické a fonetické. Některá jména zůstávají nezměněna (*Mikula, Zeman*), ale grafická podoba se mění především u těch s diakritickými znaménky, kde znaménka z výrazů mizí. Ačkoli grafická adaptace neprobíhá ve všech případech, tak výslovnost příjmení je jednoznačně deformována, přizpůsobují se fonetickým zvyklostem anglického jazyka.

Vzhledem k absenci háčku jako znaménka souhláskové měkkosti se některá příjmení mohou vyslovovat odlišně. Jedná se o výrazy s hláskami *Č* a *Š* psané v angličtině jako *CH* a *SH*, jména se tak začala psát a anglickou obdobou těchto hlásek (*Schwanderlik*). Podobné substituce, již ale s menším počtem výskytu, se najdou i uprostřed nebo na konci jména. Ojediněle se můžeme setkat v grafické podobě i s téměř fonetickým přepisem jména.

V závěru Lutterer zmiňuje, že adaptací prošla i německá příjmení českých imigrantů, která však změnila jejich výslovnost než grafickou podobu. Těm se vzhledem k jejich německé povaze věnovat nebudeme.

Česká příjmení přistěhovalců prošla řadou změn vlivem angličtiny po jejich příchodu do Spojených států. V analýze vlastních jmen z periodik pak budeme moci porovnat, kolik změn z Lutterova textu proběhlo do konce 19. století a v jaké míře.

Porovnáme-li získané informace o adaptaci antroponym a toponym ze zmíněných publikací, tak prozatím můžeme říct, že antroponyma se proměňovala o něco výrazněji než toponyma, o kterých jsme doposud získali tu zásadní informaci, že se většina z nich stává nesklonnými. Vzhledem k rozličnosti příjmení přistěhovalců, která mohou mít také německou nebo slovenskou podobu, bude náročné tato jména od ostatních českých příjmení odlišit, některé podoby adaptovaných českých příjmení budou snadno zaměnitelné s příjmeními jinojazyčnými.

[35] LUTTERER, I.: *K amerikanizaci příjmení českých přistěhovalců v USA*. Folia Onomastica Croatica, 12–13, 2003–2004, str. 332.

4.2.2 Vývoj adaptace anglického jazyka na českém území

Okrajově bych chtěla zhodnotit situaci a vývoj adaptace anglického jazyka v Čechách, která se samozřejmě v mnoha ohledech od té v USA liší. Ve Spojených státech na sebe oba jazyky působily navzájem a mezitím, co adaptace anglického jazyka do češtiny u nás působí pomalým procesem, jak anglický jazyk postupně několik desítek let do češtiny proniká, proces jazykové adaptace v USA působí daleko násilněji, vzhledem ke snaze českých imigrantů se přizpůsobit jazykovému prostředí co nejrychleji.

Vliv anglického jazyka jako zdroje přejímaných slov můžeme zaznamenat již ke konci 19. století. Nejčastěji se tehdy přejímaly anglicismy z oblastí jako je např. móda, později také z oblasti hudby a filmu. Výrazný vliv angličtiny na české lexikum je viditelné po první světové válce, k výraznému oslabení jejího vlivu pak dochází po roce 1948. I když v šedesátých letech vliv angličtiny začal znovu sílit, tak anglicismy (popř. amerikanismy) v největší míře pronikaly do českého jazyka až ke konci 20. století. Do češtiny pak proniká velké množství anglicismů a lexikálních výpůjček i z dalších cizích jazyků po pádu socialistického režimu, tedy po roce 1989.

Důvody osvojování cizojazyčných výrazů spočívají v potřebě pojmenování velkého množství nových skutečností a lépe tak stylisticky diferencovat sdělení. Dalším důvodem pro používání cizích slov může být i nedostatek synonym - původní české slovo může být pod vlivem různých asociací a konotací, cizí slovo může zesilovat význam slova expresivně. Kalkování se jako jeden ze způsobů adaptace běžně neuplatňuje.

U většiny přejatých slov dochází po formální stránce k pravopisným a morfologickým změnám. Ale stejně jako u adaptace na americkém území, i u nás si některé anglicismy zachovávají původní podobu a pravopis, zároveň zůstávají nesklonné. Taková slova pak neztrácí svou mezinárodní srozumitelnost, na rozdíl od těch, které projdou procesem adaptace.

Některé z anglicismů pak procházejí procesem počešťování: *„Pro češtinu obecně platí, že přejatá slova, která se běžně a hojně používají, po čase směřují k tomu, že se začnou psát pravopisem počeštěným. Počeštěná podoba u nich postupně převládne a zvítězí. Slova méně užívaná, zejména úzce odborná se zpravidla píšou pravopisem původním.“*[36] Tohoto jevu si můžeme všimnout i u vlastních jmen, i když nejde o jev tak častý (např. *Joudy* nebo *John* jsou v některých českých textech psány jako *Džoudy, Džon*).

[36] ČMEJKAROVÁ, S., DANEŠ, F., KRAUS, J., SVOBODOVÁ, I.: *Čeština, jak ji znáte i neznáte*. Nakladatelství Academia, Praha 1996, str. 101.

Je-li výraz uplatňován častěji v každodenní běžné komunikaci, pak je adaptován daleko rychleji, než když je používán jen ve specifických komunikačních situacích – takový výraz se může setkat s problémy s porozuměním, především starší lidé a lidé s nižším vzděláním s nedostatečnou znalostí angličtiny.

V tomto ohledu je nejbohatším zdrojem informací o adaptaci odborný časopis *Naše řeč*. Většina článků se zmiňuje, že v posledních desetiletích užívání cizích vlastních jmen, především osobních a zeměpisných (v českých mluvených i psaných projevech), „*se v posledním období opět dostává do centra pozornosti jazykovědy*“[37]. V článcích pak autoři rozebírají zpravidla formální stránku těchto vlastních jmen, jak se správně píší a skloňují. Častým tématem jsou pak i adaptovaná vlastní jména z angličtiny a jak je správně reprodukovat v jazykovém projevu (jak je použít v závislosti na významu a jak je správně vyslovit).

[37] ZEMAN, J.: *Příručka k výslovnosti cizích vlastních jmen v češtině*. Naše řeč, ročník 84, 2001, číslo 1, str. 44.

5 Analýza vybraných jevů

Propria jsou vybrána z deseti čísel z mnou vybraných periodik mezi lety 1892 až 1895 podle dostupnosti listů. Z těchto textů jsem vybírala ta specifická propria, která byla v periodikách obsažena vícekrát, a pokud bylo takové vlastní jméno v textu obsaženo pouze jednou, tak se jednalo o další doklad jevu viditelného u skupiny jiných proprií.

I když jsou propria uvedena v periodikách vícekrát, v seznamu v příloze je vždy uveden výraz pouze jednou. Velké množství proprií obsahuje více nepravidelností, ale některé z nich použiji v příkladech týkajících se pouze jednoho z jeho více jevů.

Všechna tato propria budu ve své bakalářské práci uvádět ve tvaru, v jakém jsou obsažena v periodikách. U toponym jsem zachovala podobu i s předložkou, zachování předložek je v mé práci u jejich analýzy podstatné. Pokud bylo příjmení zapsáno spolu s křestním jménem, v práci jsem pak uvedla celé takto zapsané jméno, a to i v případě, že rodné jméno neobsahuje žádnou odchylku.

5.1 Toponyma

Co se týče toponym, tak množství zde uvedených je jen zlomek toho, kolik se jich v periodikách doopravdy vyskytuje. Většina z nich ale byla obdobou jednoho jevu. Některá z nich, která obsahovala zajímavé změny z pohledu adaptace, ale byla obsažena v textu pouze jednou bez jakýchkoliv dalších příkladů stejně zapsaného toponyma nebo toho samého jevu demonstrovaného na jiném toponymu. Z toho důvodu jsem je nemohla použít, protože ať už se jednalo o známku adaptace, bez dalších důkazů nemůžeme dokázat, že se nejednalo pouze o chybu tisku.

5.1.1 Americké reálie

Názvů amerických reálií je v periodikách pochopitelně největší množství, daleko větší než množství proprií označujících české reálie. A to nejen díky místním zprávám obsažených v periodikách, ale také reklamním rubrikám, vtipným vložkám a beletristickým příběhům na pokračování. Zároveň jsou české reálie zapisovány korektně.

5.1.1.1 Nesklonnost a odchylky ve jmenných vzorech

Nejběžnějším jevem u toponym amerických reálií v periodikách je jejich nesklonnost, u některých z nich pouze částečná – buď jsou nesklonné v určitých pádech, nebo jsou v jazyce užívány jejich podoby ve variantě skloněné i neskloněné v rámci jednoho pádu. Nesklonnost vzniká v jazyce čechoamerických periodik nezávisle na jmenném rodu nebo čísle daných toponym, nezáleží ani na podobě přípon/koncovek těchto slov.

Nesklonnost se projevuje nejfrekventovaněji v dativu ve spojení s předložkou *v* nebo *ve* (*v Atlanta, ve Fremont*), řidčeji s předložkou *na* – především jde o dvouslovné názvy s výrazem *Island* (island = ostrov) v druhé části pojmenování (*na Coney Island*). Toponyma pojící se ve třetím pádu s prepozicí *k* můžeme nalézt velmi sporadicky (*k Hammond*). Častá jsou i neskloněná propria v genitivu s prepozicemi *z, u* a *do* (*z Florence, u Alexandria, do Arkansas*).

Města s příponou *-ville* jsou až na výjimky zcela nesklonná (*v Coffeyville, z Edwardsville*).

Nesklonnost se týká jak hlavních měst federálních států, tak i těch ostatních. Jejich názvy mohou být nejen jednoslovné, ale také složené ze dvou slov, výjimečně i více. Všechny jednotky těchto dvou- a víceslovných anglických pojmenování, které by mohly nést alespoň v jedné své části podobu svého českého ekvivalentu, jsou nepřekládány a nepozměněny (např. *v Oxford Junction*; junction = křižovatka, spojení; česky *Oxfordská křižovatka*).

Názvy federálních států USA samostatně jsou v textech uvedeny zřídka, informace o místních událostech jsou zasazovány ve zprávách do konkrétních měst, a to v podobě: *z DeKalb, Ill.* (*Ill.* = zkratka státu *Illinois*) - abreviace státu slouží k upřesnění polohy města. Tento způsob zápisu je v periodikách frekventovaný.

Nesklonná zůstávají i veškerá jména vytvořená indiánskými domorodými kmeny, a to ať už se jedná o názvy měst nebo rezervací (*v Ossawatomie, White Mountain*). Nesklonnost byla velmi pravděpodobně způsobena až příliš velkou odlišností indiánských jazyků od jazyka našeho, kdy u těchto názvů není jednoduché např. určit rod (*z Takhlequah*), ale nepřeloženy zůstaly i indiánské reálie psané anglicky.

Jev, kdy anglicky psaná jména zůstávají nesklonná, a zároveň s nimi i jejich české ekvivalenty, můžeme vidět u názvu města, vytvořeného českými imigranty, *New Prague*, kdy se v textu několikrát vyskytuje obměna *Nová Praha*. Mimo jiné autoři uvádí i název *New Prag*, kdy neanglický výraz *Prag* není ojedinělý a můžeme jej najít i při uvádění dalšího

amerického města, *Prague*. Mohlo by se jednat o pronikání němčiny do americké češtiny, vzhledem k tomu, že přistěhovalci emigrovali z tehdejšího Rakouska-Uherska, takže němčinu ovládali, a do USA imigrovalo i plno německy mluvících osob, jejichž přítomnost český žurnalistický jazyk také ovládala.

Zde je patrné, že nově vzniklá města ve Státech z podnětu Čechoameričanů, jsou nazývána anglicky, nebo jsou užity angličtině přizpůsobené podoby již existujících měst českých (např. město *Protivin*, americké město vzniklo jako obdoba českého města *Protivín*, americký tvar jména je vždy psán ve tvaru s krátkým *-i*). Je tomu tak i u některých měst, která vznikla na území USA jako obdoba evropských měst, ačkoli tato propria mají ekvivalent v češtině, např. *New London*.

Oproti těmto toponymům, jako je *New Prague*, pak stojí jména jako např. *New Orleans*, která jsou zcela psána ve své české podobě a zároveň skloněna (*v Novém Orleansu*).

Méně častá, ale o to zajímavější, jsou ta místní propria, která mají dvě pozměněné podoby, i když jsou v jednom demonstrovaném pádu nesklonné – *v Pensylvania* a *v Pensylvanie*. Výraz *v Pensylvania* je na půli cesty mezi anglickou (*Pennsylvania*) a českou variantou, výraz tak vypadá jako snaha počeštění anglického vlastního jména. *V Pensylvanie* zní téměř stejně jako výraz v češtině až na absenci čárky nad *-a*, kdy se zdá, že český výraz začal již podléhat angličtinou podmíněné adaptaci. Možné jsou oba způsoby adaptace názvů – stejně tak, jako anglický jazyk působí ve Spojených státech na češtinu, tak český jazyk působí na ten anglický a značně tím ovlivňuje žurnalistickou češtinu.

V jednom pádu může figurovat v neskloněné podobě toponymum jak psané česky, tak anglicky (*v Colorado* x *v Kolorado*), zároveň se ale oproti nim vyskytuje vlastní jméno v českém a anglickém jazyce ve skloňovaných variantách (*v Californii* x *v Kalifornii*).

Některé z předchozích příkladů nesklonnosti se vyskytovaly pravidelně v textech převážně pouze v jednom pádu, tudíž je můžeme označit za úplně nesklonné bez dalších dokladů jejich skloňování v textu pouze teoreticky. Nalezla jsem i několik toponym, u kterých je možno vidět nesklonnost ve více pádech, a to jak měst, tak členských států (*v Baltimore* a *z Baltimore, v Colorado* a *z Colorado*).

Nesklonnost u proprií může být také pouze částečná, ta se může projevovat několika způsoby – většinou se jedná o střídání anglicky a česky psaných či počeštěných variant, které jsou skloňovány i neskloňovány.

Proměna v rámci jednoho pádu se může týkat použití toponyma v jeho anglické podobě a jeho počeštěné obměny, která bývá skloňována. To můžeme vidět u použití propria *v Cedar Rapids,* které je v dativu s předložkou *v* nesklonné, v textu se ale objevuje zároveň jeho počeštěná skloňovaná varianta *v Cedar Rapidsích*. Vzhledem k souhlásce *-s* na konci slova, které v angličtině zpravidla označuje množné číslo, a vzhledem k významu tohoto propria (Cedar Rapids = cedrové peřeje), je proto toponymum skloňováno jako pomnožné, místo varianty *v Cedar Rapidsu*. V nominativu jsem našla i několikrát variantu *Cedar Rapidský*, tato možnost ale nekoresponduje s variantou v dativu *v Cedar Rapidsích*. Ve snaze výraz co nejvíce počeštit, je druhá slovní jednotka ve výrazu přeměněna na adjektivum, ačkoli významově funkci přídavného jména zastupuje ve výrazu slovní jednotka na místě prvním. Nejspíš se zde jedná o estetickou povahu výrazu - obě dvě slovní jednotky v tomto názvu na první pohled připomínají substantiva. Na českém území je v názvech měst a vesnic častější spojení adjektiva se substantivem (např. *České Budějovice*) než spojení dvou substantiv[38]. Na české přistěhovalce pak také působí pojmenování *Cedar Rapidský* daleko familiárněji než *Cedarský Rapids* (opět hovoříme o souhlásce *-s* na konci slova), popř. *Cedarské Rapidsy*. Všechny tyto počeštěné varianty lze chápat jako snahu přizpůsobit toponymum imigrantům, zde hraje velkou roli význam tohoto nebraského města jako centra přistěhovalců.

Podobně je tomu i u toponyma *San Francisko*. Jeho anglická podoba je neskloňována (*v*/*z*/*do San Francisco*), jeho česká varianta ano (*v San Francisku*).

Zvláštní je případ toponyma *Mexiko* (s přívlastky *Jižní*, *Nový* či bez nich), kdy v textu je užívána jak jeho česká, tak i anglická podoba, obě jsou a zároveň nejsou skloňovány: v genitivu vidíme jak *Mexico,* tak *Mexika*, v dativu pak v *Mexicu* a v *Mexiko*.

Ve velkém množství se vyskytují i vlastní jména, která jsou skloňována chybně. Tyto chybně skloněné výrazy jsou buď jedinou variantou určitého pádu; nebo mají v určitém pádu vedle sebe svého neskloněného konkurenta. V tomto ohledu pravděpodobně povědomí autorů o korektní deklinaci určitých slov ustupuje s postupující adaptací. Nesprávné skloňování je způsobeno chybným určením jmenných vzorů a životnosti a neživotnosti u maskulin. Např. stát *Kansas* je v dativu s předložkou *v* jak neskloňován, tak i skloňován – skloňován je ale podle vzoru *muž* nebo podle ženského vzoru *kost*: *v Kansasi*.

[38] Pokud jsou české názvy měst tvořeny dvěma substantivy, jsou obvykle spojeny předložkou (Ústí nad Labem) nebo pomlčkou (Frýdek-Místek).

Určení naprosto odlišného vzoru je patrné u jména *Schuyler*, které je v dativu nedeklinováno (*v Schuyler*), ale v genitivu je skloňováno podle *stroj* namísto vzoru *hrad*: *z Schuylre*. Samohláska *-e* v toponymu je chybně přemístěna na konec slova, kde zaujímá pozici koncovky, připomínající typ skloňování slov jako např. *pes*, kdy samohláska v nominativu také v ostatních pádech mizí a objevuje se poté jako koncovka (gen. *psa*, dat. *psovi*, atd.).

Toponyma *Houston*, *Cleveland* a *Washington* jsou klasicky skloňována, i podle správného vzoru, ale v dativu je použit tvarový konkurent vzoru *hrad* v tomto pádu, a to *v hradě* (*v Houstoně, Clevelandě, Washingtoně*), což je nezvyklé a zastaralé, vzhledem ke stavu současné češtiny, která používá variantu *v hradu* (*v Houstonu, Clevelandu, Washingtonu*). Obměnu skloňování typu *hrad* můžeme vidět i u toponyma *Brooklyn*, které je skloňováno i podle typu *les – v Brooklyně* a *z Brooklyna*. Podle dublety *les* je skloňováno také město *Boston - do Bostona*, které už je ale v 2. pádu s přívlastkem *New* nesklonné (*z New Boston*).

Pádovou kolísavost můžeme zaznamenat u názvu města *New York* (které se v textu objevuje i bez přívlastku *New*, nejedná se ale o *York* ve Velké Británii), kde se občas vyskytuje i počeštěná verze jména. V dativu nalezneme jak variantu *v Novém Yorku*, která je počeštěna i skloněna, tak zároveň anglický neskloněný tvar *v York*, který je v genitivu deklinován: *Yorka*. Zde opět můžeme vidět upřednostnění skloňování typu *les* před vzorem *hrad*. V textu je obsažen také název státu se stejným názvem, a to v podobě *v New Yorsku*. Hromadná podoba propria značí potřebu odlišit název města od názvu státu.

Vyskytují se i případy, kdy jsou podle nejrůznějších vzorů skloňována jména podle české normy zcela nesklonná jako např. *Missouri*, s podobou v akuzativu *Missouru* (podle vzoru *žena*).

Také existují toponyma, která jsou skloňována bez chyb i podle správného vzoru, ale s předložkami, se kterými se obvykle tato slova nepojí, např. proprium *Florida*. V textu jsou uvedeny podoby: *ve Floridě* a *do Floridy*. Toto toponymum se s předložkami *v/ve* a *do* nepojí, v genitivu a dativu má být použita předložka *na*, tudíž *na Floridě* a *na Floridu*.

5.1.1.2 Psaní velkých písmen a upřednostnění anglických názvů

K tématu vlastních jmen patří i psaní velkých písmen, které se v anglickém jazyce v některých aspektech liší od normy jazyka českého. Rozdílů je několik, angličtí mluvčí

používají velká počáteční písmena např. také u zápisu dnů v týdnu a obecných podstatných jmen, která jsou součástí názvu, a to především u názvů řek, hor, parků, jezer a ulic. Anglická norma také umožňuje psaní velkých počátečních písmen u všech složek vícečlenných pojmenování (např. *Česko-Americká nemocnice*[39]).

Vliv angličtiny při psaní velkých počátečních písmen můžeme nalézt i v názvech choronym (např. u názvů kontinentů a států), rozdíly při psaní velkých písmen jsou patrné již u pojmenování samotných *Spojených států*. Nejčastěji je používáno pojmenování *Spojené Státy*, kdy velké písmeno ve slově *Státy* je přejato z anglické podoby tohoto toponyma *United States*. Výraz *Spojené státy* (s malým -s) je také v textu hojně zastoupen, ale ne v takové míře jako *Státy*. V pozdějších číslech se píšou výhradně pouze *Spojené Státy* a také se o to častěji uvádí anglická forma *United States*.

V textu se objevuje ještě několik obdob názvu USA, mimo ně i netradiční název *Soustátí*[40] a zkratka *U.S.A.* Tento způsob užití abreviace je typický pro anglický jazyk, kde se někdy používají zkratky s tečkami bez mezer. Graficko-fonické zkratky se ale v českém jazyce zpravidla píší bez teček.

Uvolněnější používání velkých písmen v názvech dokazuje název sídla amerického prezidenta *Bílý dům*, který je v textech psán daleko častěji s velkým počátečním písmenem ve své druhé slovní jednotce (*Bílý Dům*) než s malým.

V periodikách se také objevují názvy světových stran psané velkými písmeny např. *na Severu, na Západě*. Tato jména jsou brána jako vlastní jména zeměpisná, která metonymicky označují státy Spojených států podle toho, kde leží.

V tomto ohledu můžeme v textu nalézt i jistou nepravidelnost v psaní velkých jmen federálních států, které mají světové strany ve formě adjektiva ve svém názvu. V anglicky napsaných názvech je takovéto adjektivum vždy s velkým písmenem, vzhledem k tomu, že se jedná o součást názvu (*v South Carolině, North Dakota*[41]), česká norma určuje to samé. V periodikách u česky psaných názvů se ale podoby proprií různí, přívlastky určující orientaci jsou psána na začátku slov jak s velkými písmeny, tak i s malými, ačkoli by všechna počáteční písmena měla být velká (z *Jižní Dakoty* x *v severní Dakotě*). Jedná se tak o chybu

[39] JAKLOVÁ, A.: *Čechoamerická periodika 19. a 20. století*. Nakladatelství Academia, Praha 2010, str. 292.

[40] Soustátí je původně apelativum označující spojení několika států ve svazek, které je především používáno pro označení států Rakouska-Uherska.

[41] V periodikách jsou pak od anglických podob názvů federálních států odvozena i pojmenování jejich obyvatel: např. *North-Dakoťané*.

autorů, kteří se mylně domnívali, že světové strany v názvech měly pouze orientační charakter a nejednalo se o součást názvu. Zároveň jsou součástmi těchto názvů pouze směry označující jih a sever, západ a východ součástí názvů nejsou, mají pak pouze doplňující charakter (*z východního Colorado*).

Názvy okresů jsou psány anglicky, nejsou nikterak počešťovány (*v Brown okresu*). Minoritně bývá použit opisný tvar: *v okresu Chaese*. Co se týče obecných druhových apelativ u názvů okresů, česká i anglická podoba se píší s malým písmenem na začátku slova (*v Saline county*), česká obdoba *okres* je v textech u toponym zastoupena ve většině oproti anglickému *county*.

Zcela v anglickém jazyce jsou psány také národní parky (*Yellostone National Park*) a mysy (*Cape Antonio*).

Velký vliv anglického jazyka na český je vidět u názvů veřejných prostranství, tzn. ulic, náměstí, parků atd. Veškeré názvy ulic jsou neskloňovány a psány v anglickém jazyce i tam, kde existuje česká varianta (*Center ulice;* center = centrální, středový) nebo kde se jedná původem o české toponymum (*Beroun Street*).

Názvy ulic mohou být též psány ve formě čísel: *13. Street, 13tá ulice*. Anglické řadové číslovky se píší odlišně než ty české, místo tečky za číslem se píše přípona, která v angličtině odlišuje základní číslovku od řadové; tady vidíme anglický název ulice přepsaný s tečkou do češtiny. Název ulice by měl tedy správně vypadat: *13th Street*. V druhém příkladu zápisu té samé ulice vidíme český přepis anglického názvu, zde by měla být tečka za číslovkou, tedy *13. ulice*.

Co zůstává stále psáno v neadaptované podobě, jsou druhová obecná jména u názvů ulic. Mezitím, co v angličtině se apelativum *ulice* píše s velkým počátečním písmenem jako součást názvu (*v W. Adams Street,* popř. *z Market Lane*; lane = ulička), v české podobě apelativa se píše malé písmeno jako podle české spisovné normy (*na William ulici*). České apelativum je u názvů ulic skloňováno, v periodikách na konci století převládá jeho užití nad variantou anglickou.

Názvy parků zůstávají rovněž pouze v angličtině, a to včetně obecného druhového jména, které jako jediné v názvu i přes svou anglickou povahu podléhá deklinaci (*v Russers Parku*).

Názvy náměstí byly v periodikách zmíněny poskrovnu. Všechna tato propria jsou napsána anglicky, včetně druhového apelativa, a neskloňována: *(na rohu) Monumental Square*. Stejně tak jsem v textu našla pouze jednu zmínku o názvu mostů, a to je *most Mount Houpe* – toto toponymum je také psáno jen v anglické podobě.

Stejně tak, jak je tomu u toponym veřejných prostranství, i vlastní jména týkající se pojmenování vodních ploch, jako jsou např. řeky, potoky a jezera, jsou zapisována pouze anglicky (*Republican řeky*, *potok Arrow*, *ve Spirit Lake*). Výjimku tvoří název *Červená řeka*, která se v textu objevuje i v anglické podobě *Red řeky*, anglická varianta názvu je používána v periodikách nejvíce.

Je překvapivé, že druhové apelativum *řeka*, je zapsáno, až na několik odchylek, výhradně česky. Stejně jako u okresů, také u názvů vodních ploch je využit opisný tvar: *při řece Green*, *v jezeru Mamekon*.

Oproti těmto anglicky psaným názvům stojí vlastní jména oceánů, která jsou psána česky a jsou stejně tak i skloňována: *Mexický ocean*, *s Tichým oceanem*. Viditelný počátek adaptace češtiny do angličtiny je patrný jen u obecně druhového jména oceán, které je zde psáno bez diakritiky, takže vypadá stejně jako jeho anglická obdoba.

V anglické podobě zůstávají také jména jiných zeměpisných objektů, jako jsou například hory, pohoří nebo údolí (*Wabsach hory*).

Můžeme tedy předpokládat, že čím více je toponymum povědomé českým imigrantům a jak dalece jej znají, tím pak déle zůstává v textu neadaptováno. To jsme viděli např. u indiánských vlastních jmen, která jako aspekty kompletně neznámého jazyka zůstala tak, jak jsou užívána v anglickém jazyce. České reálie jsou oproti tomu v periodikách napsána téměř bezchybně.

5.1.2 České reálie

Českých názvů z našeho území, které by začaly podléhat adaptaci, není mnoho. Velké množství z nich tvoří jména, která jsou v periodikách psána bez diakritických znamének, která občas chyběla také u názvů našeho státu: *Cesko*, popř. *Ceskloslovensko* – v textu jsou

tato jména psána jak s háčky, tak i bez nich. Nejvíce ale v toponymech chybí zejména čárky nad samohláskami (*na Žofíně*, *u Řičan*).

Stejně jako u amerických reálií i zde můžeme zaznamenat chybné určení jmenného vzoru. Jména se vzorem hrad jsou chybně určena jako životná a skloňována podle vzoru *muž*: *do Knovize*, *Zábřeze*, *u Penčíne*.

Chybná deklinace se týká i mylného určení jmenného čísla: *ze Svitavy*, *z Bohnice*. *Svitava* psaná v jednotném čísle je název řeky, okres a město ležící v něm má název v množném čísle *Svitavy*. Stejně tak je chybně zapsáno antroponymum *Bohnice*, které má být skloňováno v množném čísle, ale skloňuje se v jednotném. Oproti nim stojí název *Litomyšle*, který je zde v nominativu zapsán v množném čísle.

Různými způsoby je zachyceno město *Kutná hora*, které je v textu zapsáno *Kutá Hora* nebo v inverzi *Hora Kutná*. Přívlastek *Kutá* může být chybou, která jednou byla takto zapsána v určitém textu a následně přejata do žurnalistické češtiny periodik. Můžeme se ale tak pouze domnívat, protože přívlastek *Kutná* je v toponymu *Hora Kutná* zapsán správně. Inverzní způsob zápisu města je v periodikách nejčastější.

Nejednotný záznam měst obsažených v textu se týká také toponyma *Plzeň*, které se v textu objevuje jako: *Plzeñ* nebo *Plseň*. V prvním případu je nezvyklý zápis písmena *ň*, které v podobě s vlnkou nahoře místo háčku připomíná španělský způsob zápisu hlásky *ň*. *Plseň* pak připomíná anglický překlad města, a to *Pilsen*.

V listech se objevuje specifický tvar města *v Karlovech Varech*. Zde je pozorovatelná atrakce, kdy *v Karlovech* se řídí tvarem koncovky následujícího slova *Varech* a tento tvar následně kopíruje.

Změnu můžeme vidět i v názvu *Novo-Pražský hřbitov*, kde podle spisovné normy češtiny má být malé *p* v části přídavného jména názvu - *pražský*. Jak jsme si ukázali v předchozím oddílu u amerických reálií, použití velkého písmena v tomto případě je jeden ze způsobů zapisování vlastních jmen v anglickém jazyce.

5.1.3 Světové reálie

Zároveň velké množství toponym týkajících se reálií mimo Spojené státy americké a české území je napsáno odlišně a chybně.

Na první pohled je zřejmá absence diakritických znamének, zejména opět čárek nad samohláskami (popř. přehlásek nad samohláskami, např. v *Malmo*, správně má být psáno *Malmö*), to se týká jak názvů států, tak měst (*do Vatikanu, v Pařiži*).

Zde bych se ráda pozastavila u toponyma *Velká Británie*, které je psáno, jak s čárkou nad samohláskou *a*, tak i s krátkou verzí této samohlásky (*Velká Britanie*). Zápis tohoto toponyma je navrch rozšířen i o odlišnou podobu adjektiva v názvu země, a tím je adjektivum *Veliká* (v textu přímo: *Veliká Britanie*). Ačkoli je toto přídavné jméno součástí názvu, v textu je zachyceno také s malým počátečním písmenem (*s velikou Británií*), kdy nejspíš autoři opominuli povahu tohoto adjektiva jako součásti pojmenování státu.

Na druhou stranu se v textech vyskytují toponyma, ve kterých jsou přidána diakritická znaménka tam, kde být nemají: *na Sibíř, ve Škotsku, v Dublíně, v Madrídě*. *Sibiř* je v čechoamerických periodikách psaná prakticky pouze s *-í*, dokonce se vyskytuje několikrát v podobě maskulina: *z dálného Sibíře*. Stejně tak jako *Skotsko* napsané s *Š-*, kde tato podoba výrazu se používá ve slovenském jazyce. Vliv slovenštiny lze vidět také ve způsobu skloňování měst *Dublin* a *Madrid*, a to: *v Dublíně, v Madrídě* (slovensky zapsáno *v Dublině, v Madridě*; dlouhá *-í* v toponymech součástí slovenského jazyka nejsou, tyto dlouhé samohlásky jsou v textech chybná jak z ohledu na český, tak i slovenský jazyk). Obě tato toponyma jsou v českém jazyce skloňována podle vzoru *hrad*, tudíž *v Dublinu* a *v Madridu*.

V příkladu *z Glasgowa* a *z Glasgovu* můžeme vidět odlišnost nejen v deklinaci. *Glasgow* s *-v* značí snahu o český překlad tohoto propria, které je v českém jazyce psáno stejně jako v angličtině s *-w*. Toto město je specifické i z hlediska skloňování, kdy se v češtině používá převážně tvar *z Glasgowa*, ale tvar *z Glasgowu* také není ojedinělý, vlastní jméno může být zároveň zcela nesklonné.

Odchylky ve skloňování jsou patrné u dalších toponym, a to feminin, např. *v jižní Korei, Nové Guinei*. Nejen, že toponymum *v jižní Korei* je stejně jako u předchozího případu *veliká Británie* chybně napsáno s malým počátečním písmenem, ale také by mělo být skloňováno ve třetím pádu podle vzoru *růže* (s vkladným *-j-*), stejně tak byl měl být skloňován název *Nová Guinea* - názvy jsou zde ale skloňovány podle vzoru *kost*.

Další nepravidelností je chybné určení deklinačního vzoru toponyma *Ostřihom*, které se v textu několikrát objevuje v akuzativu v podobě: *Ostřihoma*. Ačkoli je toto jméno ženského rodu a skloňuje se podle vzoru *kost*, zde je toponymum přeměněno na maskulinum

deklinované podle vzoru *pán*. To ale není ničím neobvyklým, v minulých stoletích toto jméno nemělo ustálenou formu a kolísalo mezi ženským a mužským rodem[42]. Preferován byl spíše mužský rod — v morfologickém systému češtiny jsou vlastní jména místní zakončená tvrdou souhláskou (tudíž i *-m*) skloňována podle mužského rodu, skloňování podle ženských deklinačních vzorů je uplatňováno u toponym zakončených na měkkou, popř. obojetnou souhlásku, např. *Dobříš* (Sedláček, 1985, str. 185).

Podobnou chybu záměny rodu vidíme u pomnožného propria *Uhry*, které má být skloňováno podle vzoru *žena*. V textu je ale název území skloňován podle vzoru *hrad/les*: *v Uhřích*. Zde vidíme záměnu částečných homonymum: obě tato slova mají v nominativu plurálu podobu *Uhry,* ale v dalších pádech se tyto tvary liší. Podle vzoru *hrad* je skloňováno apelativum *uher* ve významu vady/kazu pleti[43].

V periodikách se vyskytují toponyma, která jsou pomocí přípony *-sko* přeměněna na kolektiva: *Gdánsko* a *Havajsko*, popř. *Hawajsko*. *Havajsko* takto mohlo vzniknout pro zjednodušení názvu *Havajské ostrovy*, tato přípona není u názvu států ničím neobvyklým (např. *Thajsko* nebo *Japonsko*). *Gdánsko* s přidanou příponou *-sko* je zde myšleno jako oblast města *Gdaňsk* a přilehlého okolí.

Oproti nim stojí toponyma, která byla přeměněna na pomnožná jména, jako např. *Lotrinky, Sedmihrady*, které se používají v podobě jmen hromadných (*Lotrinsko, Sedmihradsko*), nebo toponymum *na Arménech* (v tomto příkladu se zároveň pojí s předložkou, se kterou toto není obvykle spojováno; správná podoba jména by měla být *v Arménii*).

V naprosté menšině se v periodikách vyskytují česky psaná propria zahraničních reálií, která jsou neskloňována. Mezi výjimky patří *z Tokio* (anglicky psáno *Tokyo*), kde je toponymum úplně nesklonné, a toponymum *Anglicko*, které má v jednom pádu podobu deklinovanou i nedeklinovanou (*v Anglicko* x *v Anglicku*).

---

[42] Miloslav Sedláček se v časopise Naše řeč zmiňuje (SEDLÁČEK, M.: *Skloňování místních jmen Ostřihom a Bochum*. Naše řeč, ročník 68, 1985, číslo 4, str. 182-188.), že podle některých jazykových příruček z minulého století bylo uvedeno toto město výhradně s mužským rodem.

[43] Název Maďarska se odlišuje v textu ještě podobou *Maďárie* nebo *Maďarie*, tvarem připomínající toponymum Itálie a je stejně tak skloňováno. Tato obdoba byla v minulých stoletích v českém jazyce hojně využívána, tvar *Maďárie* byl používán ještě v polovině minulého století. Dnes se tento tvar skoro vůbec nepoužívá, pokud ano, tak s archaickou nebo satirickou příznakovostí.

Nesklonná jsou především toponyma psaná ve své anglické podobě (*v Costa Rica, v Bremen*). Toponyma psaná v angličtině jsou frekventovaná, a to i přesto, že jsou v listech uváděny i jejich české ekvivalenty (*Canada* x *Kanada*).

V daleko menší míře se vyskytují anglicky psaná toponyma, která jsou stejně jako předchozí toponymum *Anglicko* deklinována i nedeklinována – to se týká zároveň vlastních jmen v anglické podobě v akuzativu: *v Hamburg* x *v Hamburgu*. Jeho podoba je v tomto pádu rozšířena zároveň o česky psanou a skloňovanou podobu *v Hamburce*, která je deklinována podle „podvzoru" *les*, ačkoli anglicky psaná podoba *Hamburg* je skloňována tradičně podle vzoru *hrad*.

Podobný příklad vidíme u anglicky psaného vlastního jména *Alaska*: *v Alaska, v Alasce*. V akuzativu je ale česky psaná forma zachycena mylně, a to *v Alšce*. Vzor je propriu přiřazen ve správné formě, ale český překlad je zde ztvárněn pouze změkčením souhlásky *-s*.

Velkou skupinu tvoří také toponyma, která jsou psána anglicky a zároveň skloňována, většinou bez chyb. Vlastní jméno *Japonsko* je v textu deklinováno v akuzativu podle obou variant jmenného vzoru *hrad* (*v Japanu, v Japaně*). Název země je jedním z mizivého množství toponym, které je v periodikách zároveň zapsáno s ohledem na svou fonetickou podobu v anglickém jazyce, a to tvar *v Žaponsko*, tato podoba se používala i na českém území[44].

Podobně můžeme smýšlet i o zápisu čínského města *Shanghai* (i když je v textu nesklonné), kdy se v textu objevuje také podoba s *-j* (*Shangaj*) na konci slova, které buď může připomínat část fonetického přepisu (*-i* se v anglické podobě *Shangai* čte jako *-j*), nebo podobně jako u *Alaska* jde o pouhý špatný překlad jména do češtiny (česky *Šanghaj*).

Proprium, které je psáno anglicky a zároveň skloňováno, je i *Evropa*: *z Europy, na Europu*. Můžeme ale také na toto jméno nahlížet jako na toponymum, které je na půli cesty adaptace mezi českým a anglickým jazykem vzhledem k pouhé hláskové výměně v > u. Takových slov, která nejsou psána zcela ani česky, ale ani anglicky (může se ale jednat i o jiný jazyk), je v textu také hned několik, např. *Norvéžsko* = složenina z české podoby *Norsko* a anglického *Norway*.

[44] I proprium *Žaponsko* je dnes považováno za zastaralé a používá se už jen se satirickým podtextem stejně jako toponymum *Maďárie* v předešlé poznámce pod čarou.

Kuriózním příkladem je pak také toponymum *Kalkata*, v textu *z Kalkuty*, které je ovlivněno původním zápisem tohoto města v anglickém jazyce *Calcutta* (dnes psáno v angličtině *Kolkata*).

V periodikách najdeme zpola adaptovaná toponyma, která se vyskytují ve více variantách, a přesto jsou obě chybné, např. *v Hollandsko* a *v Holandu*, které kolísají mezi českou podobou *Holandsko* a anglickou podobou *Holland*.

V textu můžeme vidět i příklad kolísání podoby anglického jazyka a španělského, a to u zápisu City of Mexico. Velmi zřetelně zde pozorujeme doslovný anglický přepis z originálního *Ciudad de México*, ačkoli v angličtině se město přepisuje jako *Mexico City*. V českém jazyce je proprium nepřekládáno a píše se stejně jako ve španělské, původní verzi.

Objevují se i vlastní jména, jejichž podoba je zaměněna s jiným toponymem. Stát *Haiti* se v textu objevuje zapsaný jako *Hayti*, takto napsané jméno ale představuje okres v Severní Karolíně v USA. Stejně tak stát *Slovinsko*, který je mylně zapsaný *v Slovansku*.

Zvláštní případ je stát *Chile*, který je zapsán *v Chili*, což vzhledem k faktu, že žádné jiné podobné vlastní jméno, se kterým by mohlo být zaměněno, neexistuje, může být záměna s apelativem *chili* aneb pálivými papri(č)kami nebo druhem koření[45]. Tuto záměnu mohla způsobit podoba těchto dvou slov propojená s informací, že Chile je jednou z mnoha zemí, kde se tato pochutina pěstuje. Dobré by bylo také zmínit, že *chili* (nebo také *chilli*) se vyslovuje v některých federálních státech USA odlišně, v Novém Mexiku atd. se *chili*/*chilli* vyslovuje stejně jako název jihoamerického státu *Chile* (tudíž [čile])[46]. Je tedy možné, že imigranti v neznalosti těchto geografických pojmů se mohli domnívat, že *Chile* se mohlo psát stejně jako tato potravina podle podobnosti závislé na stejné výslovnosti.

Zeměpisná a s tím spojená jazyková neznalost vlastních názvů cizích reálií se projevuje také u zápisu města *Rio Janeiro*, které má být správně psáno *Rio de Janeiro*. Název města znamená *Lednová řeka*, v doslovném překladu *Řeka ledna*. Tato změna tedy zasahuje zároveň do významové složky tohoto jména.

Nakonec se v textu objevují toponyma, která jsou zapsána chybně, a to bez zjevného vlivu jiného jazyka a jiného odůvodnění, a to např. *Buenos Ayres* či *Buenos Ayeres* (*Buenos*

---

45 http://bara.ujc.cas.cz/psjc/search.php?hledej=Hledej&heslo=chili&where=hesla&zobraz_ps=ps&zobraz_cards=cards&pocet_karet=3&numcchange=no&not_initial=1

46 http://mjskitchen.com/chile-vs-chili/

Aires), *v Chovátsku* (*v Chorvatsku*) nebo *Řěky* (*Rijeka*; zde se autoři snažili o český přepis slova pomocí fonetické transkripce).

5.2 Antroponyma

Vlastních jmen osobních nebylo v textu mnoho, periodika byla daleko bohatší v oblasti toponym. Pokud se v textech antroponyma vyskytovala, tak většina z nich byla zapsána bez jakýchkoliv známek adaptace či jakékoliv očividné změny, česká jména osob jsou ve větším zastoupení než jména v angličtině. I přesto jsou v 90. letech alespoň určité změny u těchto jmen pozorovatelné.

5.2.1 Odchylky v zápisu národností

Úzce spojena s toponymy jsou antroponyma pojmenovávající národnosti. Ve většině případů jsou zapsána v periodikách správně, ale najde se i několik takových, která jsou zapsána zcela odlišně anebo jsou přímo odvozena od toponym z mého seznamu vypsaných proprií, která jsou zapsána s odchylkami. Od specifických tvarů toponym z korpusu jsou odvozena antroponyma: *Čiňani* (od tvaru *v Čině*), *Hollanďanům* (*Hollandsko*) a *Žaponci* (*Žaponsko*).

Zbylé názvy národností jsou pak odvozeny nezávisle na podobě vlastních jmen místních nebo jsou odvozena od tvaru toponyma, které se v těchto periodikách neuvádí. V listech se často vyskytuje tvar *Čechové* místo *Češi*. Toto proprium jako nejedna jednotka slovní zásoby obsahuje určitý konzervativní prvek, v tomto případě na úrovni morfologické: a to zživotňující koncovku *-ové*, která se v periodikách vyskytuje u několika dalších slov v nominativu plurálu životných i neživotných maskulin (Jaklová, 2010, 283). Zastaralé tvary vlastních jmen jsou v periodikách časté, mezi další takové patří *Němkyně* označující obyvatelku Německa ve tvaru přechýleného ženského jména jako např. *soudkyně*.

V periodikách je obsaženo i pojmenování *Maďaroni*. *Maďaron* s malým počátečním písmenem je výraz hanlivě označující pomaďarštěného občana jiného státu než maďarského, který je derivován od slova *Maďar* nepřímou apelativizací. Výraz napsaný s velkým počátečním *-m* může znamenat, že autoři si uvědomovali pejorativní význam tohoto slova, ale zároveň se domnívali, že se jedná o jednu z možností, jak pojmenovat obyvatele tohoto státu. Výraz je zapsán ve spojení: *nafouklým Maďaronům v Uhrách* – spojení je součástí článku pojednávající o snaze maďarského úředníka pozastavit v Pittsburgu vydávání jednoho

slovenského periodika. Je tak několik možností, jak *Maďaroni* vyložit. Nejjednodušší vysvětlení je, že autoři provedli chybu, kdy zapsali apelativum *maďaron* s velkým *-m* na začátku slova a tato chyba se začala běžně v periodikách užívat. To je ale zvláštní vzhledem ke spojení s výrazem *v Uhrách* – maďaron označuje nemaďarského obyvatele, ale článek jasně zmiňuje maďarské obyvatele, jedině by výraz *Uhry* zastupoval více států rakousko-uherského království, ne jen Maďarsko. Možná je i varianta, kterou jsem již zmínila, a to, že si autoři byli vědomi určité negativní příznakovosti tohoto slova, ale ne již zdaleka jeho významu, a tak výraz považovali za další variantu pojmenování maďarského obyvatelstva.

5.2.2 Odchylky ve skloňování a jmenných vzorech

Stejně tak jako mezi toponymy, tak i mezi antroponymy je několik proprií, i když ne v takové míře, která jsou skloňována mylně a odlišně ve srovnání s dnešní jazykovou normou.

Ve všech případech, vyskytujících se v periodikách, je chybně skloňováno vlastní jméno *Gabriel*, které má v periodikách v genitivu a akuzativu singuláru podobu: *Gabriele*. Antroponymum by mělo být skloňováno podle vzoru *pán* (*Gabriela*), zde je skloňováno podle vzoru *muž*.

Naopak výrazy *Aloisa, A. Dumasa* a *Dra. Petersa* jsou skloňovány podle vzoru *pán*, ačkoli jejich správný deklinační vzor je *muž*. Prohozené rody mají i antroponyma v genitivu jako např. *Palička*, který je skloňován jako *pán*, ačkoli by měl být skloňován jako *předseda* (*Paličky*). Podobně je na tom výraz *Pešky*, který se naopak řídí vzorem *předseda*, a měl by se řídit vzorem *pán* – v nominativu má příjmení tvar *Pešek*; autoři jej v procesu skloňování zaměnili se jménem *Peška*.

Chybně je překvapivě psáno i jméno Jan Husa, které se v textu objevuje ve tvarech genitivu: *Jana Husy* a *Jana Husi*. *Hus* by měl být deklinován podle vzoru *pán*, zde je ale zřetelný vzor *předseda*. V druhé variantě dokonce vidíme měkké *-i* na konci jména, které nelze přiřadit k žádnému mužskému vzoru, pouze k ženskému vzoru *kost*. Takto napsané proprium spíše připomíná typ skloňování, které by patřilo příjmení *Husa*, nikoli *Hus*.

Na rozdíl od toponym není úplná nesklonnost u antroponym tak běžná jako u toponym. Pozorovatelná je částečná nesklonnost, a to zpravidla u těch jmen, u kterých budeme počítat křestní jméno a příjmení vedle sebe jako jedno celé jméno. Pokud je takové celé jméno v jiném pádu než v nominativu, příjmení je skoro vždy skloňováno.

Rozdílné je to s křestním jménem, které je mnohokrát v takovémto spojení nesklonné. To se týká především anglických jmen, u kterých pravděpodobně autoři nevěděli, podle jakého vzoru by měla být skloňována (*Henry Pundta*, *Stephen Jamese*, *Frank Gicem*). Najdou se ale i česká křestní jména, která jsou neskloňována v takovém jménu (*Alois J. Kudrnu*) – takto zapsaná česká jména ale v periodikách v obyčejných textech (zprávy z domova, zahraničí, atd.) nenajdeme, většinou jsou obsažena v rubrikách s reklamami nebo inzeráty.

V největším počtu jsou takto částečně skloněná jména mužská, křestní jména ženská jsou zpravidla skloňována v celých jménech až na několik výjimek: *o Gertie Wrightova*, *o Matiie Clarkova*. Již zde si můžeme všimnout změny přechylovací přípony, příjmení žen častěji končí na *-ova*, místo typicky českého *-ová*.

Nesklonnost křestních jmen se objevuje nejen ve spojení s příjmením. V textu můžeme vidět tuto nesklonnost u anglických maskulin v pátém pádu při oslovení: *„(Drahý) Paul, ...“* nebo *„John, ...“* atd. Ústup tohoto pádu není nijak překvapivým, tento pád koneckonců není obsažen v řadě flexivních jazyků, neexistuje ani v tom anglickém. Spíš, než o češtině podléhající adaptaci, můžeme hovořit o určitých fragmentech angličtiny, které zůstaly neadaptovány.

Tak jako jsme v předchozích odstavcích viděli způsob záznamu křestního jména a příjmení, v periodikách se vyskytuje ještě další způsob zápisu těchto anglických celých jmen, a to ve specifické podobě pro češtinu, kdy nulová koncovka u anglických mužských příjmení je umístěna za pomlčku po základním tvaru jména v nominativu singuláru: *Steel-a*.

Tento způsob zápisu je platný nejen pro příjmení pocházející z anglického jazyka, ale i jména s původem z jazyka německého (*A. Rosenberg-a*) a francouzského (*Sardou-a*) atd. Tento jazykový jev je v textech pozorovatelný nejvíce u maskulin v genitivu singuláru skloňovaných podle vzorů *pán* a *jarní*, popř. se skloňují pomocí zájmenných deklinačních formantů (*Doyle-a*, *Henry-ho*), vyskytuje se také v dativu, akuzativu a instrumentálu (*Dotty-mu*, *Harvey-e*), ale v daleko menší míře. Tento způsob zápisu je zároveň častý u posesivních adjektiv (*Herschey-ova*).

Podobný způsob zápisu můžeme vidět u českých příjmení, která mají podobu přídavného jména v nespisovné podobě: *Jana Mastnýho*, *Josefa Červenýho*, *Hrubýho*. Část koncovky proměnné v pádech (v tomto případě *-ho*) je standardně přidána, ale část koncového sufixu v podobě samohlásky *-ý* zůstává nezměněna. Koncovka je tedy přidána k základnímu tvaru příjmení stejně jako u předchozího případu, ale již bez přidání pomlčky.

5.2.3 Způsoby přepisu křestních jmen

Imigranti často dávali anglická křestní jména svým dětem, v textech hojně najdeme anglické křestní jméno ve spojení s anglickým příjmením (*Jim Fiala*, *John Novák*). Změnu českého křestního jména na anglické občas upřednostňovali i obchodníci a nejrůznější prodejci, ti však měnili postupem času i svá příjmení, aby mohli rozšířit svoji klientelu o americké zákazníky. Někteří přistěhovalci tak měnili svá jména podle toho, jak uznávali za vhodné.

Na různých místech v periodikách jsou viditelná celá jména, která jsou psána ve dvou variantách, a to buď s českým křestním jménem, nebo s jeho anglickou verzí – obě dvě varianty mohou být obsaženy v periodiku i v rámci jedné strany či dokonce jednoho odstavce. To platí pro mužská i ženská jména (*Edward Murphy* x *Eduard Murphy* a *Mary Novackova* x *Marie Nováčkova*/*Nováčková*[47]).

Autoři ve snaze přiblížit americké reálie a informace českým čtenářům (někteří z nich angličtinu neuměli správně přečíst) anglická křestní jména různě přepisovali. Buď anglická jména přepisovali do češtiny (*Jiřího Washingtona*) nebo do jejich fonetické podoby (*Džonům*, *Pepigue*).

Zvláštní složku tvoří jména historických a mytických postav, která se přizpůsobují angličtině nebo svým anglickým obdobám. Konstantinův bratr se adaptuje jako *Methoděj*, řecký hrdina Herkules se píše ve tvaru *Hercules*. Mění se i antroponymum *Helena Trojanská*, které si uchovává podobu českého femininního příjmení, ale místo *Trojská* získává podobu adaptovanou od svého anglického protějšku *Troian*.

5.2.4 Způsoby přepisu příjmení

Kromě křestních jmen byla přepisována i příjmení imigrantů, aby se o to snadněji přizpůsobili způsobu života na americkém území.

Fonetický přepis v periodikách z tohoto období je vzácný (*Fr. Pinknej* od *Pinkney*).

Nemůžeme ani příliš mapovat doslovné překlady českých příjmení do anglického jazyka (např. *Emil True*). Určitě existuje několik českých imigrantů s původním příjmením *Krejčí* nebo *Kovář*, kteří na americkém území začali používat anglické obdoby svých jmen, *Tailor* nebo *Smith*. Bohužel většina z těchto jmen jsou zároveň i častými anglickými a

[47] Zde si můžeme všimnout, jak se v obou variantách ženského jména proměňuje kromě křestního jména i příjmení, které při přechodu z jednoho jazyka do druhého přejímá tvar, která se danému jazyku více podobá.

americkými příjmeními, které vznikly dávno před počátky migrace přistěhovalců. Podobné je to se jmény jako *Kretschmer*, které může být výsledkem přizpůsobení českého jména *Krečmer* anglofonnímu prostředí, zároveň se ale může jednat o německé antroponymum, které žádnou změnou neprošlo.

Česká příjmení jsou nejčastěji transformována pomocí několika hláskových změn, ale u některých antroponym mohla například proběhnout pouze jedna z následujících proměn a ostatní hlásky zůstaly nezměněny, u některých mohlo proběhnout hláskových změn více najednou.

Souhláska *-š* je v periodikách substituována skupinou hlásek *-sch* (*Pospischila, Schwanderlik*) nebo *-sh* (*Shabata, Shimonek*). Souhláska *-č* je v příjmeních nahrazena variantou *-ch* (*Chuba, Vorachek*) nebo *-tsch* (*Palitschek*). Můžeme si všimnout, že varianty přepisu *-sh* a *-ch* jsou ryze anglického rázu mezitím, co *-sch* a *-tsch* spíše připomínají německý způsob přepisu českých hlásek. Přizpůsobeno anglickému jazyku je též antroponymum *Dvořák, -ř* se mění na *-rz* (*Ed. Dworzaka*), zároveň *-v* se začíná měnit na *-w*, což je časté u více antroponym, především pak na začátku slov: *Wotypka, Wodička*.

Konsonant *-j* se postupně mění na vokál *-y* (*Hayek, Kreyčík, Lokay*) vzhledem k naprosté odlišnosti týkající se výslovnosti *-j* v angličtině (= [dž]) a češtině.

Diftongizace probíhá u dlouhých samohlásek, které jsou přepsány do angličtiny tak, aby po transformaci co nejvíce připomínaly výslovnost dlouhých vokálů: *Horkey* (Horký), *Zieka* (Zíka).

5.2.5 Přechylování ženských příjmení

Odlišný zápis skloňovaných jmen a jejich koncovek za pomlčkou (*Lee-ho*) se netýká jen mužských příjmení, ale i těch ženských, konkrétně se týká jejich přechylovací přípony *-ová*, popřípadě *-ova* (*McCarthy-ová, J. T. Wilburn-ova*) – v této podobě jsou anglická příjmení zároveň i skloňována (*Laury Day-ové*).

Zde se můžeme setkat s chybnou deklinací u tvaru antroponyma *Celinu Consigny-ovu*, která by mělo být napsáno ve tvaru *C. Consigny-ovou* – nesprávná podoba je určena jako typ posesivního skloňování. Velmi pravděpodobně tuto změnu zapříčinilo psaní ženských příjmení s krátkým *-a* na konci jmen, které vzhledem ke své podobě může být s přivlastňovacím adjektivem snadno zaměněno. Můžeme si tento jev ukázat na jménu *Florence Steel-ova* - kdyby v textu nebylo k příjmení připsáno ženské křestní jméno, zůstala

by pouze podoba antroponyma *Steel-ova*, které na první pohled působí jako mužské posesivum (např. *Steel-ova* dcera).

V přechylovacích příponách *-ová* u ženských jmen se odehrálo několik změn, které jsme již zmínily dříve, přípona u příjmení se zkracuje na *-ova* (*Josefa Laurinova*). Jména ale mohou být i jiného původu než českého (*Andersonova, Shwaglerova*). V periodikách obdoba příjmení s *-ova* postupně zaujímá hlavní pozici používání namísto české podoby *-ová*. Zkrácená přípona není na konci 19. století v americké češtině s postupnou adaptací vnímána jako chyba a odlišnost od české normy, tato příjmení jsou takto začleněna do jazyka. Zde je také patrné, jak takto zapsaná jména následně způsobují nekorektní skloňování v akuzativu: *Anežka Strakova > Anežku Strakovu*.

Česká ženská příjmení mohou být zároveň své typické přípony zbavena úplně a nabývají podobu mužských příjmení, stává se tak většinou u dětí imigrantů: *Františka Javor, Bessie Vosika, Mary Svačina*.

5.2.6 Absence diakritických znamének

Nejen v oblasti toponym je velká řada proprií, u kterých jsou v nepořádku diakritická znaménka. Nejvíc se v textu vyskytují antroponyma s krátkými vokály namísto dlouhých (*Pospišil, Josef Lukašek*).

V periodikách také existuje tvar antroponyma ve variantách s dlouhým a krátkým vokálem, to můžeme vidět např. u posesiva *Blahníkova* a *Bláhníkova*. U tohoto příkladu můžeme zároveň vidět, že antroponymům jsou diakritická znaménka nejen odebírána, ale i chybně přidávána navíc (původní tvar jména je *Blahník*). To opět může být způsobeno nedostatkem kontaktu imigrantů s ryze českým jazykem z domácího prostředí. To zřejmě způsobuje změny ve jménech některých Čechy uznávaných velikánů, o kterých bychom řekli, že zůstanou nezměněna co nejdéle (*Vrchlickeho, Jana Kollara*).

Absence diakritiky se netýká pouze příjmení, ale také křestních jmen (*Markety, Karolina*). Několik antroponym bez dlouhého vokálu jsou i jména biblických a historických postav: *Mojžišovo, sv. Jeronym*, či *Marii Orleanskou* (psaná správně *Marie Orléanská*). Krátkou samohlásku chybně obsahuje proprium *Abraham*, které ale také zároveň může být anglicky psanou obdobou tohoto jména (např. jméno amerického prezidenta: *Abraham Lincoln*).

V daleko menším počtu jsou pak obsažena antroponyma, ve kterých chybí háček nad konsonantem. Tento jev se také týká, jak křestních jmen: *Bedrich Smetana*, *Vojtech*, *Libuse*, tak příjmení: *C. A. Cejka*, *Jan Knourek*, *J. Drevo*.

Kuriózní případ představuje jméno *Matěj Vachoska*, které může buď představovat české příjmení *Vachuška* zbaveného háčku a s proměnou *-u* na *-o*, nebo se může jednat o příjmení *Vochoska*[48], které je i v češtině psáno bez diakritiky, ale je zde viditelná přeměna *-o* na *-a*. Ale i tato varianta má svá úskalí: ačkoli dnes existuje několik nositelů jména *Vochoska*, publikace věnující se původu jmen jako např. *Naše příjmení*[49] zmiňuje toto příjmení v původním tvaru jako *Vochozka*. To by mohlo znamenat, že pokud jméno *Vachoska* vzniklo z *Vochozka*, proběhla u něj také hlásková změna z > s. Nemůžeme ale určit, jestli tato hlásková změna proběhla až na území americkém (potom tedy *Vochozka* > *Vochoska* > *Vachoska*) nebo změna z > s proběhla již na českém území (potom by se jednalo o adaptaci *Vochoska* > *Vachoska*). Je také možné, že adaptace na území USA proběhla specifickou mutací bez prostředního článku *Vochoska* (tudíž *Vochozka* > *Vachoska*) a že změna *Vochozka* > *Vochoska* proběhla pouze v ČR. Tato informace by pak dokládala odlišný vývoj příjmení na těchto územích. Vedle těchto možností existuje pak i možnost třetí, že příjmení *Vachoska* vzniklo spojením českých vlastních jmen *Vachuška* a *Vochozka*.

V textu jsou samozřejmě zároveň obsažena i vlastní jména osobní s absencí jakéhokoliv diakritického znaménka, jsou zachycena bez čárek nebo háčků (*Josef Havlicek*, *Emil Cermak*, *John Stastny*).

5.2.7 Další odlišnosti zápisu antroponym

V textech se objevuje několik antroponym, která jsou napsána chybně bez jakýchkoliv známek, že by mohlo jít o adaptaci způsobenou anglickým jazykem, tyto chyby mohly proniknout do jazyka čechoamerických periodik chybou, která určitým antroponymům již zůstala (*Kobilka*, *Holup*, *Massaryk* a *Batťa*).

Na závěr bych ráda zmínila cizorodý zápis souhlásky *-ň*, které jsme viděli již u toponym, a tím je španělský zápis tohoto písmena (*Jos. Vaňka, Pivoňka*, *Jakub Skañ*, *Kuchyňka*), které se vyskytuje u proprií bez jakéhokoliv španělského původu. O úmysl se ale

[48] I přesto, že jméno není obsaženo ve *Zlatých listech*, existuje v ČR několik nositelů tohoto jména, i když ne mnoho, např. český veslař a olympionik Václav Vochoska.

[49] MOLDANOVÁ, D.: *Naše příjmení*. Mladá fronta, nakladatelství SSM, Praha 1983, str. 259.

velmi pravděpodobně nejedná, spíše o „překlepnutí“ vzhledem k bilingvním Spojeným státům.

6 Porovnání výsledků analýzy toponym a antroponym

Toponyma jsou obsažena v periodikách ve skoro stejné míře jako antroponyma, ale viditelné proměny jsou častější v oblasti toponym. To může být způsobeno seznamováním se imigrantů s novým prostředím a s tím spojené nové geografické prvky, které nebyly v Čechách příliš známé – toto seznamování je již značně ovlivněno anglickým jazykem. Antroponyma se pravděpodobně měnila víc v důsledku dalších nastupujících generací a např. jejich sňatků s americkými obyvateli. Z úryvků textů Lutterera a Kučery ale antroponyma působila, že prošla větším počtem změn.

Z důvodu omezeného rozsahu bakalářské práce nejsou všechna propria ze soupisu uvedena - tato vlastní jména se pak vyskytují u skupiny toho jevu, který je v propriu obsažen. Propria jsou následně v seznamu řazena podle pořadí, v jakém jsou použita v bakalářské práci.

V listech se začínají vyskytovat ve větší míře anglická pojmenování a poangličtěné výrazy; anglický jazyk v oblasti proprií pomalu „vítězí" nad jazykem českým.

U toponym platí, že ty reálie, které jsou nějakým způsobem spjaty s českými přistěhovalci, jsou nejméně měněna. To samé ale nemůžeme říct u antroponym – vlastní jména osobní jako *sv. Vojtěch, Mojžíš* nebo *Bedřich Smetana* jsou pozměněna, a to se nejedná o jména imigrantů, která by měla podléhat snaze zapadnout do anglofonního prostředí, ale o jména význačných českých a biblických osobností.

Oproti těmto známým jménům, která jsou překvapivě pozměněna, pak stojí naopak zastaralé tvary proprií, které dlouhou dobu zůstávají ve své původní podobě (*Maďárie, Němkyně*). Pro českoamerický žurnalistický jazyk jsou archaismy a neologismy typické. Neologismy pak vznikají jako snaha pojmenovat nové skutečnosti nebo pojmenovat skutečnosti, jejichž podoba v českém jazyce zůstala zapomenuta. Archaismy pak v jazyce přetrvávaly z nedostatku informací, jak se čeština ve svém přirozeném prostředí vyvíjela dál, tyto prostředky pak neprošly žádnou změnou, ani adaptací.

Jak jsem již psala dříve v kapitole o českém jazyku v USA na konci století, tak v 60. letech byly anglické výrazy psány spolu s českými ekvivalenty a opačně, tento zápis slov se začíná v devadesátých letech vytrácet. Stejně je tomu tak i u těchto nebraských periodik, kde takové ekvivalenty byly obsaženy výjimečně a tedy anglický výraz rozvíjí a dokládá platnost výraz českého.

V 90. let je pro toponyma charakteristická jejich částečná i úplná nesklonnost, ale týká se hlavně nečeských pojmenování, toponyma českého původu bývají zpravidla skloňována. Skloňována jsou také americká propria zdomácnělá již před emigrací nebo ta, která byla od počátků imigrace spjata jakýmkoliv způsobem s životem přistěhovalců (např. centra, kde se čeští imigranti nejvíce shromažďovali).

Zároveň spojení vlastních jmen s předložkami jsou zapsána korektně až na několik výjimek. Kučera zmiňuje v jeho současné americké češtině (90. léta 20. století) úplné nahrazení několika předložek (především na > v, do) u veškerých toponym, tato změna v 90. letech je sice patrná (*do Floridy*), ale vyskytuje se u malého množství toponym. U českých toponym jsou psány předložkové vazby bez chyb (*na Plzensku*).

Veškerá propria se odlišují především na grafické úrovni, než fonetické. Tyto odlišnosti se týkají zpravidla oblastí, jako jsou diakritická znaménka a různé stupně překladu a adaptace česky psaných vlastních jmen do angličtiny a naopak.

Pro oba typy proprií je v největší míře společné chybné skloňování, konkrétně u anglických podob názvů, správná forma českých proprií zůstává v paměti přistěhovalců dlouhou dobu zachována, i když se pozvolna i jejich korektní podoba začíná vytrácet. Chybnost je patrná u špatného přiřazení jmenného vzoru ke jménu, které je způsobeno neznalostí např. geografických názvů do té doby neznámých pro české imigranty (to se netýká jen toponym na území USA, ale např. i těch jihoamerických). U toponym je častá nesklonnost, která se u antroponym vyskytuje v malém množství.

Kučera zmiňuje nesklonnost antroponym, a to i českých, která se na konci 19. století v tak velké míře neprojevila. Změna, která rozhodně je skloňování rodných jmen ve spojení s neskloněnými příjmeními.

Do konce 19. století se začala měnit přechylovací přípona na konci ženských jmen, ale neustoupila úplně. Některá ženská příjmení o příponu přišla a píší se jako příjmení mužská, ale u většiny jmen přípona zůstala a pouze se zkrátila na podobu *-ova*.

Jak jsem zmínila dříve u analýzy antroponym z periodik, v listech bylo plno anglicky psaných příjmení (např. *Smith*), jejichž české ekvivalenty fungují jako příjmení i u nás, ale tato jména vznikala v USA běžně. Ale některá z nich jsou přepsaná příjmení českých přistěhovalců.

Vzhledem k nejasnému původu některých dalších příjmení jsem se řídila publikací D. Moldanové *Naše příjmení*[50] a oběma díly knih *Jména tajemství zbavená* od Vladimíra Matesa[51], které popisují původ a význam mnoha českých příjmení, i přesto zde nebyla obsažena všechna tato antroponyma. I když základ těchto příruček informujících o příjmení je stejný, každá z nich se nejen u nejednoznačných původů jmen odlišuje. K vyhledání toponym pak stačil středoškolský atlas, popř. internetová stránka s názvem *Google Maps*[52], kde byla všechna místní propria snadno dohledatelná.

Mezitím, co skoro všechny adaptované tvary toponym byly snadno přiřaditelné ke svým původním tvarům, některé i bez pomoci atlasu, u některých antroponym, konkrétně u příjmení v již adaptované podobě, bylo těžké rozeznat jejich původní podobu, která mohla být jak českého původu, tak i jinojazyčného, nejčastěji německého původu. Zde můžeme jasně vidět, že čechoamerický jazyk byl ovlivňován nejen anglickým jazykem, ale i německým nebo slovenským apod.

Původ některých příjmení je velmi sporný vzhledem k působení němčiny na češtinu a naopak během rakousko-uherské nadvlády. U řady těchto antroponym bychom museli znát jména přistěhovalců hned po příchodu do Spojených států. Na to, abychom byli schopni tato jména identifikovat i bez původních (cestovních) záznamů, se antroponyma ve velké míře změnila. I když se v této oblasti na rozdíl od toponym příliš velké změny nekonaly, stačí i změna jediné hlásky v propriu, která pak může celé jméno z jazykového pohledu změnit a znesnadnit pak odhalení jeho původu.

Zároveň z jednoho českého příjmení mohlo vzniknout několik jeho poangličtěných podob (*Slapachek* x *Schlapacheck*). Původ některých těchto jmen již přímo v takto adaptovaných podobách šel dohledat na amerických stránkách zaměřených na toto téma[53], kde je obvykle zobrazena i četnost výskytu příjmení na území USA a několikrát i jejich originální podoba a místo původu.

---

[50] MOLDANOVÁ, D.: *Naše příjmení*. Mladá fronta, nakladatelství SSM, Praha 1983.

[51] MATES, V.: *Jména tajemství zbavená aneb Příjmení pod mikroskopem*. Nakladatelství Epocha, Praha 2004.

MATES, V.: *Jména tajemství zbavená. Malá encyklopedie nejčastějších příjmení II díl*. Nakladatelství Epocha, Praha 2003.

[52] https://www.google.cz/maps/

[53] http://www.ancestry.com/learn/facts

Závěr

Bakalářská práce *Adaptace vlastních jmen v českoamerických periodikách na konci 19. st.* přinesla několik nových informací v oblasti adaptace vlastních jmen a upřesnila či obohatila ty staré. Především na základě srovnání mého průzkumu s několika informacemi o adaptaci proprií, z doposud vydaných publikací zabývajících se tímto tématem, můžeme snadno posoudit, které změny proběhly v žurnalistické češtině v USA do 90. let 19. století a které až daleko později.

Výsledky analýzy toponym a antroponym ukazují, že u těchto dvou skupin proprií se adaptace vyvíjela v několika aspektech odlišně, některé změny jsou pro oba druhy vlastních jmen společné. Typy těchto proprií jsou charakterizovány nesklonností, která je platná v daleko větší míře pro oblast toponym. Tato informace potvrzuje sdělení o adaptaci proprií v odborné literatuře. Dále jsou u toponym a antroponym časté chyby v deklinaci zpravidla způsobené nesprávným přiřazením jmenného vzoru. Zároveň jsou anglická vlastní jména transformována podle vzoru českého jazyka za účelem pomoci ostatním českým imigrantům přiblížit americké reálie – některé anglické výrazy získávají nové tvary s českými rysy, tyto výrazy jsou svou podobou na pomezí obou jazyků. Stejně tak česká propria získávají rysy anglického jazyka.

Můžeme se pouze dohadovat, které názvy a jména znali přistěhovalci před imigrací a se kterými se seznámili až v USA. Většina nových názvů je ale zpravidla zapisována již rovnou ve své anglické podobě.

Anglický jazyk zasahuje do tamní žurnalistické češtiny v již velké míře, vliv na americkou češtinu má také němčina a slovenština, které byly již před migrací pevně spjaty s přistěhovalci na jejich rodném rakousko-uherském území.

Na jednu stranu se zdá, že se vzhledem k mnoha proměnám americká čeština vyvíjí rychle, v krátkém časovém rozmezí vznikají nová pojmenování objektů doposud v češtině nepojmenovaných, jazyk se násilně proměňuje pod taktovkou anglického jazyka. Podoby některých lexikálních jednotek se mění číslo od čísla.

Na druhou stranu se v některých aspektech jazyk proměňuje velmi pomalu nebo se nevyvíjí vůbec a ustrnuje. To vše je způsobeno nedostatkem informací o vývoji českého jazyka v domácím prostředí.

Některá propria v mé práci působí, že se proměnila rychle za krátkou dobu, ale na druhou stranu jsme očekávali změny trochu většího rozměru. Značné množství proprií proběhlo pouze jedinou změnou z pohledu adaptace – jména nabyla rovnou svou anglickou podobu.

Změny z konce století probíhaly postupně v časovém rozsahu od první vlny migrace z konce první poloviny století. Jazyk 90. let se od jazyka let 80. liší v daleko menší míře, než jak se jazyk 90. let liší od toho v prvních periodikách z let 60. Časopisy v dalším století, tedy po roce 1900, výrazněji odlišné změny od konce předešlého století neobsahují, budou mít smysl v porovnání k dřívějším desetiletím nebo k těm daleko pozdějším. Ale o to překvapivější jsou pak výsledky srovnání jazyka v polovině jednoho století s jazykem z jeho konce a fakt, jaké možnosti a schopnosti proměňovat se a adaptovat má čeština na cizím území.

Seznam prostudovaných a použitých pramenů

Literatura:

ČAPEK, Tomáš: *Moje Amerika*. Fr. Borový, Praha 1935.

ČAPEK, Tomáš: *Naše Amerika*. Nákladem Národní rady československé, Praha 1926.

ČAPEK, Tomáš: *Padesát let českého tisku v Americe*. New York 1911.

ČMEJKAROVÁ, S., DANEŠ, F., KRAUS, J., SVOBODOVÁ, I.: *Čeština, jak ji znáte i neznáte*. Nakladatelství Academia, Praha 1996.

ČULEN, Konštantín: *Slovenské noviny v Amerike*. Turč. Sv. Martin 1935.

DUBEN, V. N.: *Czech and Slovak Press Outside Czechoslovakia*. In RECHCIGL, M. (ed.) The Czechoslovak Contribution to World Culture. Hague – London – Paris 1964, str. 528-545.

DVORNIK, Francis: *Czech Contributions to the Growth of the United States*. Chicago 1962.

ECKERT, Eva: *Lexicon of the First Generation Czechs. Review of Applied Linguistics*, 1987, roč. 76, str. 25-41.

ECKERT, Eva: *First-Generation American Czechs: A Sociolinguistic Survey*. (Vývoj češtiny českých emigrantů do USA v 60.-80. letech 19. století). Language Problems and Language Planning (Austin, TX), 1988, roč. 12, č. 2, s. 97-109.

FORMANOVÁ, L., GRUNTORÁD, J., PŘIBÁŇ, M.: *Exilová periodika : Katalog periodik českého a slovenského exilu a krajanských tisků vydávaných po roce 1945*. Libri Prohibiti, Praha 1999.

HABENICHT, Jan: *Dějiny Čechů amerických*. St. Louis 1924.

CHADA, Joseph: *The Czechs in the United States*. New York 1981.

JAKLOVÁ, A. *První čechoamerická periodika, jejich jazyk a styl*. Naše řeč, roč. 84, 2001, č. 5, str. 245-252.

JAKLOVÁ, A.: *První čechoamerická periodika, jejich jazyk a styl*. Naše řeč, roč. 85, 2002, č. 1, str. 1-10.

JAKLOVÁ, Alena: *Čechoamerická periodika 19. století*. Brno 2006.

JAKLOVÁ, Alena: *Čechoamerická periodika 19. a 20. století*. Praha 2010.

JERABEK, Esther: *Czechs and Slovaks in North America*: A Bibliography. Chicago 1976.

KAPLAN, L. F.: *The Czech and Slovak Press: The First 100 Years*. Journalism Monographs, 1977, roč. 47, s. 1-54.

KARLÍK, P.; NEKULA, M.; PLESKALOVÁ, M. (Eds.): *Encyklopedický slovník češtiny*. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2002.

KAŠPAR, Oldřich: (ed.) *Tam za mořem je Amerika. Dopisy a vzpomínky českých vystěhovalců do Ameriky v 19. století*. Praha 1986.

KOŘALKA, J.; KOŘALKOVÁ, K.: *Základní tendence českého vystěhovalectví a české reemigrace do počátku dvacátých let 20. století*. Češi v cizině, ročník 7, 1993, str. 30-47.

KŘIVÁNKOVÁ, Alena: *K vývoji českého tisku na přelomu XIX. a XX. století*. Praha 1979.

KUČERA, Karel: *Český jazyk v USA*. UK, Praha 1990.

LUTTERER, I.: *K amerikanizaci příjmení českých přistěhovalců v USA*. Folia Onomastica Croatica, 12–13, 2003–2004, str. 331-334.

MATES, V.: *Jména tajemství zbavená aneb Příjmení pod mikroskopem*. Nakladatelství Epocha, Praha 2004.

MATES, V.: *Jména tajemství zbavená. Malá encyklopedie nejčastějších příjmení II díl*. Nakladatelství Epocha, Praha 2003.

MOLDANOVÁ, Dobrava: *Naše příjmení*. Mladá fronta, nakladatelství SSM, Praha 1983.

ROSICKÁ, Růžena: *Dějiny Čechů v Nebrasce*. Omaha 1929.

ROUCEK, S. J.: *The Czechs and Slovaks in America*. Minneapolis 1967.

SAKSON-FORD, S.: *The Czech Americans*. Philadelphia 1998.

SEDLÁČEK, M.: *Skloňování místních jmen Ostřihom a Bochum. Naše řeč*, ročník 68, 1985, číslo 4, str. 182-188.

ŠATAVA, Leoš: *Migrační procesy a české vystěhovalectví 19. století do USA*. Praha 1989.

ŠTĚDRONSKÝ, František: *Zahraniční krajanské noviny, časopisy a kalendáře*. Praha 1958.

VRÁZ, V.: *Early Czech Journalism in the United States*. In RECHCIGL, M. (ed.) The Czechoslovak Contribution to World Culture. Hague – London – Paris 1964, str. 546-551.

WITTKE, C. F.: *The German-Language Press in America*. Lexington 1957.

ZEMAN, Jiří: *Příručka k výslovnosti cizích vlastních jmen v češtině*. Naše řeč, ročník 84, 2001, číslo 1, str. 44-47.

Atlasy:

KOLEKTIV AUTORŮ: *Školní atlas světa*. Kartografie Praha, Praha 2006.

Elektronické zdroje:

Google Maps [online]. In https://www.google.cz/maps/

Příruční slovník jazyka českého [online]. In http://bara.ujc.cas.cz/psjc/

http://mjskitchen.com/chile-vs-chili/

http://www.ancestry.com/learn/facts

Seznam českoamerických periodik:

Hospodář:

1. 1. 1893, ročník 2, sešit 12

15. 1. 1893, ročník 2, sešit 13

1. 2. 1894, ročník 2, sešit 14

1. 1. 1894, ročník 3, číslo 21

15. 5. 1894, ročník 4, číslo 6

15. 7. 1894, ročník 4, číslo 10

15. 8. 1894, ročník 4, číslo 12

15. 9. 1894, ročník 4, číslo 14

15. 11. 1894, ročník 4, číslo 18

15. 3. 1895, ročník 5, číslo 2

Listy z Nebrasky:

2. 7. 1895, číslo 1, ročník 1; příloha k č. 1

9. 7. 1895, ročník 1, číslo 2; příloha k č. 2

16. 7. 1895, ročník 1, číslo 3; příloha k č. 3

23. 7. 1895, ročník 1, číslo 4; příloha k č. 4

30. 7. 1895, ročník 1, číslo 5; příloha k č. 5

6. 8. 1895, ročník 1, číslo 6; příloha k č. 6

13. 8. 1895, ročník 1, číslo 7; příloha k č. 7

20. 8. 1895, ročník 1, číslo 8; příloha k č. 8

27. 8. 1895, ročník 1, číslo 9; příloha k č. 9

3. 9. 1895, ročník 1, číslo 10; příloha k č. 10

Pokrok západu:

7. 12. 1892, ročník 21, číslo 34

14. 12. 1892, ročník 21, číslo 35

21. 12. 1892, ročník 21, číslo 36

28. 12. 1892, ročník 21, číslo 37

4. 1. 1892, ročník 21, číslo 38

18. 1. 1892, ročník 21, číslo 40

25. 1. 1892, ročník 21, číslo 41

1. 2. 1892, ročník 21, číslo 42

8. 2. 1892, ročník 21, číslo 43

15. 2. 1892, ročník 21, číslo 44

Posel z Prahy:

14. 12. 1892, ročník 5, číslo 36

21. 12. 1892, ročník 5, číslo 37

28. 12. 1892, ročník 5, číslo 38

4. 1. 1893, ročník 5, číslo 39

11. 1. 1893, ročník 5, číslo 40

18. 1. 1893, ročník 5, číslo 41

25. 1. 1893, ročník 5, číslo 42

1. 2. 1893, ročník 5, číslo 43

8. 2. 1893, ročník 5, číslo 44

15. 2. 1893, ročník 5, číslo 45

Svit:

31. 1. 1894, ročník 1, číslo 6

7. 2. 1894, ročník 1, číslo 7

14. 2. 1894, ročník 1, číslo 8

21. 2. 1894, ročník 1, číslo 9

28. 2. 1894, ročník 1, číslo 10

7. 3. 1894, ročník 1, číslo 11

14. 3. 1894, ročník 1, číslo 12

21. 3. 1894, ročník 1, číslo 13

28. 3. 1894, ročník 1, číslo 14

4. 4. 1894, ročník 1, číslo 15

Wilberské listy:

19. 7. 1893, ročník 2, číslo 6

13. 9. 1893, ročník 2, číslo 14

31. 10. 1894, ročník 3, číslo 20

7. 11. 1894, ročník 3, číslo 21

14. 11. 1894, ročník 3, číslo 22

21. 11. 1894, ročník 3, číslo 23

28. 11. 1894, ročník 3, číslo 24

16. 1. 1895, ročník 3, číslo 31

23. 1. 1895, ročník 3, číslo 32

30. 1. 1895, ročník 3, číslo 33

Seznam příloh

Tabulka č. 1 – Soupis toponym excerpovaných z vybraných periodik

Tabulka č. 2 – Soupis antroponym excerpovaných z vybraných periodik

Tabulka č. 1 – Soupis toponym excerpovaných z vybraných periodik

TOPONYMA	
AMERICKÉ REÁLIE	
Oddíl *Nesklonnost a odchylky ve skloňování*:	
v Atlanta	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 2, str. 1
ve Fremont	*Hospodář*: 1893, ročník 2, sešit 12, str. 49
v Dallas	*Hospodář*: 1893, ročník 2, sešit 13, str. 66
v Kennedy	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 6, str. 96
v Denver	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 9, str. 2
v Chicago	*Hospodář*: 1895, ročník 5, číslo 2, str. 20
v Hastings	*Hospodář*: 1893, ročník 2, sešit 13, str. 78
v Council Bluffs	*Hospodář*: 1893, ročník 2, sešit 12, str. 56
v Sylvan Grove	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 23, str. 2
v Lock Haven	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 31, str. 1
v Oxford Junction	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 6, str. 1
na Coney Island	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 10, str. 1
z Brody Island	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 14, str. 210
k Hammond	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 14, str. 1
z DeKalb, Ill.	*Hospodář*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 1
z Florence	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 14, str. 216

z Lidgerwood	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 18, str. 273
z Alabama	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 14, str. 2
z Cuba	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 12, str. 184
z Houston	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 22, str. 1
z Roswell	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 32, str. 2
u Lodge Pole	*Hospodář*: 1893, ročník 2, sešit 12, str. 56
u Alexandria	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 9, str. 5
do Arkansas	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 6, str. 4
v Coffeyville	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 14, str. 1
z Edwardsville	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 12, str. 186
v Millesville	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 31, str. 1
v Ossawatomie	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 38, str. 2
v Ottumwa	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 3, str. 1
v Tecumseh	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 4, str. 5
v Checotah	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 5, str. 1
z Tahlequah	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 20, str. 1
z Waukesha	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 41, str. 6
White Mountain	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 37, str. 1
Yankton	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 42, str. 10
v Indian Territory	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 34, str. 2
Nová Praha, Minn.	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 37, str. 12

z New Prag	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 6, str. 1
New Prague, Min.	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 18, str. 275
z Prague	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 12, str. 3
z Prag	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 6, str. 4
Protivin, Ia.	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 14, str. 224
New London	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 3, str. 1
v Novém Orleansu	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 40, str. 7
v Pensylvanie	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 4
v Pensylvania	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 6, str. 88
v Colorado	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 14, str. 210
v Kolorado	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 40, str. 9
v Californii	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 34, str. 1
v Kalifornii	*Hospodář*: 1893, ročník 2, sešit 13, str. 76
z Colorado	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 14, str. 2
v Baltimore	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 42, str. 2
z Baltimore	*Hospodář*: 1893, ročník 2, sešit 12, str. 60
z Weber	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 14, str. 2
u Weber	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 14, str. 1
v Lincoln	*Hospodář*: 1893, ročník 2, sešit 12, str. 56
od Lincoln	*Hospodář*: 1893, ročník 2, sešit 13, str. 77
v Cedar Rapids	*Pokrok západu*: 1893, ročník 5, číslo 42, str. 2.

v Cedar Rapidsích	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 35, str. 7
Cedar Rapidský	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 3, str. 4
v San Francisco	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 10, str. 1
v San Francisku	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 10, str. 1
ze San Francisco	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 1
do San Francisco	*Listy z Nebrasky*: 1895, číslo 1, ročník 1, str. 5
z New Mexico	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 8, str. 2
Jižního Mexika	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 9, str. 3
v New Mexicu	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 39, str. 1
v Mexiko	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 40, str. 1
v Kansas	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 34, str. 1
v Kansasi	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 35, str. 2
z Kansas	*Hospodář*: 1893, ročník 2, sešit 13, str. 73
v Schuyler	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 6, str. 1
ze Schuylre	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 6, str. 1
v Houstoně	*Hospodář*: 1895, ročník 5, číslo 2, str. 30
v Clevelandě	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 43, str. 12
ve Washingtoně	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 6, str. 88
v Brooklyně	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 8, str. 3
Brooklyna	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 41, str. 1
do Bostona	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 44, str. 14

z New Boston	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 18, str. 281
v New Yorsku	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 8, str. 2
z Nového Yorku	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 41, str. 10
z York	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 37, str. 11
Yorka	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 13, str. 4
Missouru	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 14, str. 4
do Floridy	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 34, str. 7
ve Floridě	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 14, str. 2
Oddíl *Psaní velkých písmen a upřednostnění anglických názvů*:	
Spojené Státy	*Listy z Nebrasky*: 1895, číslo 1, ročník 1, str. 6
United States	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 12, str. 183
Soustátí	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 3, str. 1
U.S.A.	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 6, str. 84
v Bílém Domě	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 35, str. 2
Bílý dům	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 4, str. 1
Jihu	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 10, str. 145
na Severu	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 12, str. 180
na Západě	*Hospodář*: 1895, ročník 5, číslo 2, str. 29
Jižních Státech	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 32, str. 6
v East Omaze	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 35, str. 13
South Omaha	*Hospodář*: 1893, ročník 2, sešit 12, str. 63

v East Clevelandu	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 7, str. 2
v North Dakotě	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 36, str. 1
v severní Dakotě	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, ročník 36, str. 8
z Jižní Dakoty	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 7, str. 1
v South Dakotě	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 34, str. 1
North Carolina	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 2, str. 1
v South Carolině	*Listy z Nebrasky*: 1895, číslo 1, ročník 1, str. 3
South Caroliny	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 36, str. 1
z východního Colorado	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 41, str. 9
do Severního Texasu	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 37, str. 8
do Ellsworth county	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 14, str. 211
v Saline county	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 10, str. 5
v Saline okresu	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 24, str. 5
z Brown okresu	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 12, str. 184
z Rock okresu	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 12, str. 184
v Gage okr.	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 39, str. 11
ve Fraklin okresu	*Listy z Nebrasky*: 1895, číslo 1, ročník 1, str. 1
v okresu Chaese	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 31, str. 16
v District of Colombia	*Hospodář*: 1893, ročník 2, sešit 13, str. 68
Yellowstone National Park	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, číslo 1, ročník 1, str. 2
u Cape Antonio	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 5, str. 5

Market ulice	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, ročník 36, str. 12
na Farnam ulici	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, ročník 36, str. 13
Brown ulice	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 5
Leonard ul.	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 20, str. 1
Dodge ul.	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 6, str. 1
na Tilney ulici	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 22, str. 7
na Halsey ul.	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 24, str. 1
Maple ulice	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 4, str. 7
Douglas ulice	*Listy z Nebrasky*: 1895, číslo 1, ročník 1, str. 1
Howard ulice	*Listy z Nebrasky*: 1895, číslo 1, ročník 1, str. 2
na Van Horn ulici	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 9, str. 2
na William ulici	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 32, str. 5
Center ulice	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 2, str. 2
v W. Adams Street	*Hospodář*: 1895, ročník 5, číslo 2, str. 22
Beroun Street	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 44, str. 11
100 Washington Street	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 11, str. 2
13. Street	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 18, str. 279
13tá ulice	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 37, str. 2
z Market Lane	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 5, str. 1
Monumental Square	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 9, str. 1
(most) Mount Hope	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 5, str. 1

do St. Anthony Park	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 14, str. 212
Seymour Park	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 14, str. 218
v Jackson Parku	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 38, str. 6
Douglas Parku	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 39, str. 3
v Russers parku	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 10, str. 8
v Jackson Hole (krajině)	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 10, str. 1
na Lake View (hřbitově)	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 7, str. 1
Red řeky	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 43, str. 6
od Červené řeky	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 12, str. 180
na South Platte	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 10, str. 3
v řece North Platte	*Hospodář*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 4
Republican řeky	*Hospodář*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 4
v řece Chedar perla	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 7, str. 2
při řece Green	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 4, str. 1
řeky Rouge	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 5, str. 2
řeky Snake	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 5, str. 1
na Rock River	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 10, str. 157
(potok) Arrow	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 34, str. 1
(potok) Cold Brook	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 3, str. 4
(potok) Shell	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 39, str. 10
Cutt-off jezera	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 4, str. 8

v jezeru Mamekon	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 4, str. 2
z Devil's Lake	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 9, str. 1
ve Spirit Lake	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 5, str. 1
do Salt Lake	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 15, str. 2
s Tichým oceanem	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 36, str. 9
Mexický ocean	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 36, str. 9
v Soda Springs Colorado	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 7, str. 1
Niagara Falls	*Hospodář*: 1895, ročník 5, číslo 2, str. 1
v údolí Force	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 43, str. 1
ČESKÉ REÁLIE	
Ceskoslovensko	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 38, str. 1
Cechy	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 44, str. 6
na Plzensku	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 5, str. 3
Plzni	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 42, str. 4
na Žofině	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 4, str. 2
k Žofinu	*Listy z Nebrasky*: 1895, číslo 1, ročník 1, str. 6
na Dobřišsku	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 39, str. 2
Čičov	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 36, str. 9
u Řičan	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 41, str. 4
Ryzmberk	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 5, str. 7
z Vitkovic	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 45, str. 3

k Taboru	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 4, str. 6
z Benešova nad Ploučnici	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 8, str. 3
do Knovize	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 32, str. 9
Zábřeze	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 24, str. 7
u Penčíne	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 32, str. 2
ze Svitavy	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 40, str. 15
z Bohnice	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 40, str. 3
Litomyšle	Hospodář: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 15
Kutá Hora	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 38, str. 3
Hory Kutné	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 41, str. 3
v Karlovech Varech	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 7, str. 6
Novo-Pražský hřbitov	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 10, str. 3
Plseň	*Hospodář*: 1893, ročník 2, sešit 12, str. 61
Plzeň	*Hospodář*: 1893, ročník 2, sešit 12, str. 61
SVĚTOVÉ REÁLIE	
v Malmo	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 9, str. 7
v Italii	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 14, str. 210
na Kreťe	*Listy z Nebrasky*: 1895, číslo 1, ročník 1, str. 5
na Sicilii	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 31, str. 7
Recka	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 39, str. 8
ze Syrie	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 10, str. 154

v Armensku	*Listy z Nebrasky*: 1895, číslo 1, ročník 1, str. 5
v Čině	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 32, str. 12
v Australii	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, ročník 36, str. 5
ve Skandinavii	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 38, str. 9
v Brazilii	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 38, str. 4
v Arabii	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 5, str. 5
na Kalvarii	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 37, str. 3
do Vatikanu	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 34, str. 4
v Gronsku	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 34, str. 7
Štyrsko	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 34, str. 15
z Turina	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 24, str. 4
do Pařiže	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 3
v Pařiži	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 38, str. 4
Veliké Britanie	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 44, str. 1
Velká Britanie	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 32, str. 1
s velikou Británií	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 43, str. 1
na Sibíř	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 43, str. 7
ze Sibíře	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 39, str. 1
Škotsko	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 14, str. 210
Taliánsko	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 8, str. 4
v Dublíně	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 42, str. 3

v Madrídě	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 45, str. 4
ve Frankfurtě	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 3, str. 1
z Glasgowa	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 23, str. 1
z Glasgovu	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 22, str. 1
v jižní Korei	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 20, str. 4
Nové Guinei	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 24, str. 1
Ostřihoma	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 41, str. 11
v Uhřích	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 43, str. 4
Maďárie	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 42, str. 3
do Gdánska	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 41, str. 6
Hawaiska	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 7, str. 3
v Havajsku	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 42, str. 9
na Hawaii	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 42, str. 4
Lotrinky	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 2
Sedmihrady	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 23, str. 7
na Arménech	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 24, str. 1
v Anglicko	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 10, str. 1
v Anglicku	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 2, str. 4
z Tokio	*Listy z Nebrasky*: 1895, číslo 1, ročník 1, str. 5
Poland	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 10, str. 156
Canada	*Hospodář*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 10

Nicaragua	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 32, str. 1
v Costa Rica	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 32, str. 1
s Uruguay	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 38, str. 4
do Singapore	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 41, str. 3
z Hong Kong	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 38, str. 1
v Ontario	*Hospodář*: 1894, ročník 2, sešit 14, str. 83
v Bremen	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 34, str. 3
v Marseille	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 10, str. 154
Marseillu	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 10, str. 154
v Hamburg	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 24, str. 1
v Hamburgu	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 37, str. 8
v Hamburce	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 44, str. 8
v Alaska	*Hospodář*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 11
v Alasce	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 1
v Alšce	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 40, str. 1
do Shangai	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 41, str. 3
Shangaj	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 31, str. 5
v Columbii	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 42, str. 6
v Marokku	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 42, str. 4
v Ecuadoru	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 9, str. 5
v Macedonii	*Listy z Nebrasky*: 1895, číslo 1, ročník 1, str. 5

v Japanu	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 34, str. 4
v Japaně	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 8, str. 4
Japanem	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 3, str. 5
v Žaponsku	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 4, str. 3
v Zurichu	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 6, str. 88
v Luxemburgu	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 42, str. 7
v Kievu	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 39, str. 2
ke Colosseu	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 10, str. 7
z Europy	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 12, str. 184
na Europu	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 10, str. 154
Norvéžsko	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 31, str. 3
v Norvežsku	*Hospodář*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 12
Strasburg	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 32, str. 6
z Kalkuty	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 41, str. 4
v Hollandsko	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 4, str. 4
v Holandu	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 44, str. 7
Hayti	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 34, str. 5
v Slovansku	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 41, str. 3
Chili	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 36, str. 4
s Chili	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 43, str. 1
v City of Mexico	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 20, str. 1

v Rio Janeiro	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 9, str. 3
Buenos Ayres	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 38, str. 4
v Buenos Ayeres	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 18, str. 280
v Los Angelos	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 10, str. 152
Los Angles	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 11, str. 1
z Řeky	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 40, str. 3
v Chovátsku	Posel z Prahy: 1893, ročník 5, číslo 45, str. 7

Tabulka č. 2 – Soupis antroponym excerpovaných z vybraných periodik

ANTROPONYMA	
Oddíl *Odchylky v zápisu národností*:	
Hollanďanům	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 24, str. 4
Čiňani	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 32, str. 12
Žaponci	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 44, str. 5
Čechové	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 22, str. 3
Němkyně	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 32, str. 8
Maďaroni	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 41, str. 1
Oddíl *Odchylky ve skloňování a jmenných vzorech*:	
Steve Gabriele	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 45, str. 12
Gabriele	*Hospodář*: 1894, ročník 2, sešit 14, str. 94
Aloisa	*Listy z Nebrasky*: 1895, číslo 1, ročník 1, str. 6
Petersa	*Hospodář*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 6
Palička	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 6, str. 2
Pešky	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 10, str. 1
Lepšy	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 15, str. 2
Jana Husy	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 10, str. 2
Jana Husi	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 44, str. 10
Sam Paynem	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 23, str. 6

Bill Daltona	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 14, str. 1
Frank Gicem	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 8, str. 8
Henry Pundta	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 9, str. 5
Anton Bennekera	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 4, str. 8
Austin Corbinovi	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 43, str. 14
Serafino Vanutelliho	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 41, str. 4
George Faustem	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 41, str. 14
Jimmy Currana	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 4, str. 4
Jim Kynera	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 4, str. 8
Stephen Jamese	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 45, str. 2
James Olsonovi	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 6, str. 2
Petra Fahrney	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 7, str. 4
Lecky	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 6, str. 1
Sabina	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 11, str. 1
Alois J. Kudrnu	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 37, str. 2
(o) Gertie Wrightova	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 14, str. 4
(o) Mattie Clarkova	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 14, str. 4.
„John,…“	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 20, str. 2
„(Drahý) Paul,…“	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 2
Shekery Dep-a	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 6
Eugen Sue-a	*Hospodář*: 1893, ročník 2, sešit 13, str. 72

F. M. Munger-a	*Hospodář*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 1
Harry Hill-a	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 22, str. 3
Sardou-a	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 31, str. 7
Steel-a	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 5, str. 5
Doyle-a	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 6, str. 5
White-a	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 3, str. 8
F. Schnake-a	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, ročník 36, str. 8
D. S. Cole-a	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 41, str. 12
E. L. True-a	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 11, str. 2
Carnegie-ho	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 41, str. 2
Dockery-ho	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 41, str. 8
Geary-ho	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 37, str. 2
Rose-ho	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 4, str. 1
Henry-ho	*Hospodář*: 1893, ročník 2, sešit 13, str. 72
Lee-ho	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 4, str. 1
Kalafem-u	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 6
J. L. Dotty-mu	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 2, str. 1
McCoy-ovi	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 38, str. 1
B. T. Whipple-ovi	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 38, str. 1
Kuhle-ho	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 40, str. 1
Fahrney-e	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 7, str. 4

Harvey-e	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 4, str. 4
S. B. Dole-m	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 43, str. 4
Tom Paine-ův	*Listy z Nebrasky*: 1895, číslo 1, ročník 1, str. 5
Osborne-ovo	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 34, str. 1
Geraldine-ovo	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 34, str. 6
Leowe-ovy	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 35, str. 4
White-ovém	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 7, str. 2
Parsons-ovým	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 8, str. 1
Perry-ova	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 2, str. 1
McKinley-ova	*Listy z Nebrasky*: 1895, číslo 1, ročník 1, str. 1
Herschey-ova	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 9, str. 2
Jana Mastnýho	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 2, str. 5
Josefa Červenýho	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 14, str. 4
Hrubýho	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 3, str. 5
Jana Kolačnýho	*Listy z Nebrasky*: 1895, číslo 1, ročník 1, str. 8
Oddělení *Způsoby přepisu křestních jmen*:	
Jim Fiala	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 13, str. 2
John Novák	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 10, str. 147
Thomas Čapek	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 37, str. 3
Edward Murphey	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 38, str. 7
Eduard Murphey	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 38, str. 7

Mary Millerova	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 6, str. 4
Marie Millerova	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 6, str. 4
Mary Novackova	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 9, str. 5
Marie Nováčkova	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 6, str. 1
Marie Novačkova	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 3, str. 8
Jiřího Washingtona	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 38, str. 8
Džon Džozelin	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 43, str. 3
Džonům	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 12, str. 1
Čósinkám	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 12, str. 1
Pepigue	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 40, str. 16
Methoděj	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 34, str. 13
Hercules	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 6, str. 4
Helena Trojanská	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 16
Oddělení *Způsoby přepisu příjmení*:	
Fr. Pinknej	*Hospodář*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 13
Emil True	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 11, str. 3
Woytischkem	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 4, str. 2
John Tomasch	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 3, str. 2
Pospischila	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 6, str. 3
Schafránka	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 44, str. 5
Schwanderlik	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 38, str. 16

Schlapacheck	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 38, str. 16
Marie Mashinová	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 6, str. 93
J. M. Peshek	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 10, str. 3
Karla Jonashe	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 38, str. 8
Shafránek	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 16
Shimonek	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 6, str. 2
Shabata	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 23, str. 5
Fr. Dushek	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 6, str. 84
Chuba	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 6, str. 5
J. F. Vorachek	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 14, str. 216.
Slapachek	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 39, str. 16
Palitschek	*Listy z Nebrasky*: 1895, číslo 1, ročník 1, str. 1
Ed. Dworzaka	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 2, str. 8
Wotypka	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 42, str. 10
Louis Wodička	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 6, str. 4
Matěj Kreyčík	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 45, str. 11
Jindř. Lokay	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 44, str. 4
Hayek	*Hospodář*: 1893, ročník 2, sešit 12, str. 60
Josef Horkey	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 38, str. 14
John Zieka	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 32, str. 15
Oddělení *Přechylování ženských příjmení*:	

McCarthy-ová	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 40, str. 16
Fr. Schrader-ová	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 14, str. 1
J. T. Wilburn-ova	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 9, str. 1
Florence Steele-ova	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 2, str. 5
Laury Day-ové	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 37, str. 14
Haman-ové	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 22, str. 4
Reed-ové	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 24, str. 9
Marie Gillespie-ové	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 43, str. 1
Celinu Consigny-ovu	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 6, str. 5
Marie Karlova	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 13, str. 2
Josefina Stodolova	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 6, str. 1
Bohumila Reckova	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 42, str. 3
Mařenka Poštova	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 40, str. 8
Barbora Kokoškova	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 45, str. 3
Emma Zerzanova	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 3, str. 4
Anna Klečkova	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 5, str. 3
Anna Milerova	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 31, str. 3
Alžběta Andersonova	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 36, str. 6
Josefa Laurinova	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 32, str. 2
Barbora Růžičkova	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 22, str. 2
Růženu Severova	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 40, str. 2

Anežka Strakova	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 35, str. 11
Anežka Strakovu	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, ročník 36, str. 15
Františka Javor	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 2, str. 5
Františka Vostřez	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 2, str. 5
Bessie Vosika	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 2, str. 5
Mary Svačina	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 10, str. 8
Aloisie Hrubeš	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 11, str. 2
Oddíl *Absence diakritických znamének*:	
Františka Ondřička	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 9, str. 2
Pospišil	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 14, str. 214
Fr. Pavlik	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 6, str. 1
Frant. Semerad	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 4
A. Borecky	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 14, str. 2
Blahníkova	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 14, str. 3
Bláhníkův	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 14, str. 3
Jelinek	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 7
Chlumecky	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 22, str. 7
Fanferlika	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 22, str. 11
Jos. Hajek	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 8, str. 2
Jos. F. Palik	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 23, str. 8
Josef Lukašek	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 40, str. 6

Frank Třiska	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 4, str. 5
Pipal	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 40, str. 6
Řivnač	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 37, str. 8
J. Zajiček	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 43, str. 3
Dostal	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 36, str. 2
F. J. Sadilek	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 38, str. 7
Vojtiškovi	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 41, str. 14
Jos. Pruša	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 6, str. 4
Fr. Hanzalek	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 40, str. 13
Vrchlickeho	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 43, str. 12
Jana Kollara	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 40, str. 1
Frank Kocian	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 37, str. 12
J. W. Zerzan	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, ročník 36, str. 16
Josef Krajiček	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 37, str. 7
Frank Konvalin	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 11, str. 1
John Travníček	Svit: 1894, ročník 1, číslo 15, str. 4
James Blatny	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 8, str. 2
Jan Polivka	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, ročník 1, číslo 6, str. 3
Katolik	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 10, str. 4
Vaclav Veverka	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 14, str. 1
Karolina	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 13, str. 1

od Markety	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 42, str. 4
Mojžišovo	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 38, str. 8
sv. Jeronym	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 44, str. 10
Marii Orleanskou	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 40, str. 4
Abraham	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 41, str. 16
Abrahamu	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 40, str. 14
Vojtech	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, číslo 1, ročník 1, str. 7
Libuse	*Listy z Nebrasky*: příloha; 1895, číslo 1, ročník 1, str. 7
Bedrich Smetana	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 44, str. 3
Jan Liska	*Hospodář*: 1895, ročník 5, číslo 2, str. 29
Cervený	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 6, str. 1
Kopistou	*Listy z Nebrasky*: 1895, číslo 1, ročník 1, str. 6
Martin Bouska	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 40, str. 3
Václav Ausperk	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 4, str. 2
Karel Štastný	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 6, str. 3
John Stastny	*Hospodář*: 1895, ročník 5, číslo 2, str. 34
V. L. Vodicka	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 10, str. 146
Frank J. Kaspar	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 34, str. 3
Kopecek	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 37, str. 7
C. A. Cejka	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 37, str. 3
Jan Knourek	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 42, str. 10

Pavel Slapka	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 40, str. 14
A. Masinda	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 34, str. 3
J. F. Vosatka	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 34, str. 3
J. Drevo	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 43, str. 6
Matěj Vachoska	*Listy z Nebrasky*: 1895, číslo 1, ročník 1, str. 2
Josef Havlicek	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 12
Emil Cermak	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 6, str. 85
Bohacek	*Wilberské listy*: 1894, ročník 3, číslo 21, str. 7
Oddíl *Další odlišnosti zápisu antroponym*:	
Kobilka	*Listy z Nebrasky*: 1895, ročník 1, číslo 5, str. 6
Bol. Holup	*Wilberské listy*: 1895, ročník 3, číslo 31, str. 9
Janem Massarykem	*Posel z Prahy*: 1893, ročník 5, číslo 39, str. 3
Massaryka	*Posel z Prahy*: 1892, ročník 5, číslo 38, str. 6
F. Batťa	*Pokrok západu*: 1892, ročník 21, číslo 34, str. 15
Jos. Vaňka	*Svit*: 1894, ročník 1, číslo 8, str. 4
Pivoňka	*Hospodář*: 1894, ročník 4, číslo 12, str. 181
Jakub Skañ	*Wilberské listy*: 1893, ročník 2, číslo 6, str. 3
Kuchyňka	*Listy z Nebrasky*: 1895, číslo 1, ročník 1, str. 2